Rok II. Zeszyt 1 i 2.

WIADOMOŚCI ADMINISTRACYJNE

miasta Katowic.

Styczeń-Luty 1929.

Treść zeszytu 1/2:

SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE MAGISTRATU MIASTA KATOWIC ZA ROK 1927.

NAKŁADEM MAGISTRATU MIASTA KATOWIC
Redakcja i administracja: Miejski Urząd Statystyczny.

Druk: Śląskie Zakłady Graf. i Wyd. „Polonia“ S. A., Katowice.

SPRAWOZDANIE ADMINISTRACYJNE MAGISTRATU MIASTA KATOWIC ZA ROK 1927.

KATOWICE 1928.
NAKŁADEM MAGISTRATU MIASTA KATOWIC.

Druk: Śląskie Zakłady Graf. i Wyd. „Polonia" S. A., Katowice.

Niniejsze opracowanie zawiera krótkie sprawozdanie o administracji komunalnej w roku budżetowym 1927/28.

W składzie Magistratu zaszły w ubiegłym roku sprawozdawczym następujące zmiany:

Na nowo stworzoną posadę technicznego radcy Magistratu został wybrany **p. inżynier Podsiadły,** który objął swe urzędowanie dnia 2. stycznia 1928 r. Na skutek uchwał korporacyj miejskich zmienione zostało stanowisko jednego radcy Magistratu na stanowisko radcy miejskiego. Wybranym został p. Dr. Przybyła, którego wprowadzenie w urząd nastąpiło dnia 12. stycznia 1928 r.

Rozporządzeniem p. Wojewody Śląskiego oraz za zgodą Rady Wojewódzkiej rozwiązaną została wybrana w roku 1926 Rada Miejska, a w jej miejsce **komisaryczna Rada Miejska,** składająca się z 15 członków z p. Dr. Dąbrowskim jako prezesem, ustanowiona. Nowy wybór niepłatnych członków Magistratu na czas urzędowania komisarycznej Rady Miejskiej w osobie pp. Schmiegla, Mędlewskiego, Juchelka, Dr. Parczewskiego, Jesionka, Jankowskiego, Grajka, Dittmera, Dr. Wendta, Dr. Rostka, Ludygi Teodora i Ludygi-Laskowskiego został dokonany na posiedzeniu Rady Miejskiej dnia 1. grudnia 1927 r. Wyżej wymienieni członkowie Magistratu z wyjątkiem pp. Ludygi Teodora i Ludygi-Laskowskiego zostali dekretem p. Wojewody Śląskiego z dnia 4. I. 1928 r. zatwierdzeni.

W październiku 1927 r. utworzył Magistrat przy Urzędzie Statystycznym specjalne **Biuro Prasowe,** a to w tym celu, ażeby reporterów i dziennikarzy, obchodzących różne biura urzędowe, gdzie ich się nie zawsze dokładnie i wyczerpująco informuje, skierować na jedno miejsce, w którem otrzymują pożądane informacje i wyjaśnienia. Cel ten osiągnięto. Prace nad dalszym rozwojem Biura Prasowego są w toku.

Urząd Statystyczny przez cały rok prowadził prace bieżące według ustalonego systemu. Wydał on 12 numerów miesięcznika „Wiadomości Statystyczne Miasta Katowic". Nie-

zależnie od spraw bieżących przygotowywano prace do „Rocznika Statystycznego Miasta Katowic“ za rok 1926, w którym będą zgromadzone wszelkie daty i dane statystyczne z lat ubiegłych. Rocznik ten przypuszczalnie wydany zostanie w II kwartale 1928 r. Również przygotowywano prace około zbioru statutów, regulaminów miejskich i szeregu artykułów dotyczących spraw miejskich. Dane te zaczęto wydawać z dniem 1. stycznia 1928 r. w miesięczniku „Wiadomości Administracyjne Miasta Katowic“. Także w końcu roku sprawozdawczego uskuteczniono ogólny spis zwierząt gospodarskich na terenie Wielkich Katowic, którego wynik według stanu z dnia 30. XI. 1927 r. podaje się poniżej:

A.

Dzielnica	Konie									
	Ogółem sztuk	Źrebięta do 1 roku	Roczne i dwuletnie tj młodzież w 2 i 3 roku życia	Trzyletnie t. j w 4 roku życia	Czteroletn. i wyżej do 16 lat nieukończ wzrostu: Poniżej 148 cm 33 wersz. 62 cale pol.	Czteroletn. i wyżej do 16 lat nieukończ wzrostu: 148 cm. 33 wersz 62 cale pol. i wyżej	16 lat i starsze t. j w 17 roku życia i więcej	Z pośród koni dorosłych czteroletnich i starszych było: Ogierów	Klaczy	Wałachów
	1—6	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dzielnica I	643	6	16	6	26	563	26	54	129	432
„ II	227	2	2	7	16	193	7	40	38	138
„ III	337	—	10	12	14	267	34	42	48	225
„ IV	94	1	1	—	—	79	13	12	15	65
Razem.	1301	9	29	25	56	1102	80	148	230	860

B.

Dzielnica	Bydło rogate							
	Ogółem	Cielęta do 1 roku	Roczne i dwuletnie tj. w 2 i 3 roku życia: Byczki	Inne	Trzyletnie i starsze	Z pośród bydła dorosłego w wieku 3 lat i więcej było: Buhajów	Krów	Wołów
	1—6	1	2	3	4—6	4	5	6
Dzielnica I	224	22	—	22	180	3	177	—
„ II	27	1	—	1	25	—	25	—
„ III	124	8	1	2	113	2	111	—
„ IV	70	9	1	8	52	—	52	—
Razem:	445	40	2	33	370	5	365	—

C.

Dzielnica	Trzoda chlewna						
	Ogółem sztuk	Do 6 mies.	6 mies. i wyżej do 10 .mies.	10 mies. i wyżej	10-cio mies. i starsze		
					Knury	Maciory	Inne (wieprze, świnie)
	1—5	1	2	3—5	3	4	5
Dzielnica I	1 440	466	843	131	2	33	95
„ II	1.554	993	434	127	4	12	111
„ III	1.289	981	296	12	1	4	7
„ IV	183	117	55	11	—	3	8
Razem:	4.466	2557	1628	281	7	52	222

D.

Dzielnica	Owce					
	Ogółem sztuk	Do 1 roku	Roczne i starsze	Z pośród dorosłych w wieku 1 rok i więcej było		
				Tryków	Owiec	Baranów (skopów)
	1—4	1	2—4	2	3	4
Dzielnica I	1	—	1	—	1	—
„ II	—	—	—	—	—	—
„ III	—	—	—	—	—	—
„ IV	—	—	—	—	—	—
Razem:	1	—	1	—	1	—

Ogółem.

Dzielnica	Gospodarstwa	Koni	Bydła rogatego	Trzody chlewnej	Owiec	Ogółem
Dzielnica I	532	643	224	1 440	1	2 308
„ II	682	227	27	1 554	—	1.808
„ III	972	337	124	1.289	—	1.750
„ IV	143	94	70	183	–	347
Razem:	2 329	1.301	445	4 466	1	6.213

Wodociągi.

W roku 1927 dostarczono z powiatowego wodociągu dla konsumentów miasta Katowic 3.109.928 m³ wody. Dostarczenie odbywało się normalnie bez wszelkich przeszkód.

Główne połączenia wodociągowe zostały wykonane przy następujących ulicach:

Przy przedłużonej ul. Francuskiej do Karbowej rurociąg

		o	125	mm.	ø	i 415	m.	długości
oraz rurociąg		o	80	„	„	i 180	„	„
przy ul. Kościelnej .	„	o	100	„	„	i 77	„	„
„ „ Jordana . .	„	o	100	„	„	i 50	„	„
„ „ Opolskiej .	„	o	100	„	„	i 243	„	„
„ „ Mickiewicza	„	o	100	„	„	i 97	„	„
w kol. rob. w Załężu	„	o	80 100 150	„	„	i 900	„	dł. ogóln.

Również urządzono 50 połączeń domowych ogólnej długości 600 m. oraz zabudowano 80 wodomierzy, 70 zasuw, 30 hydrantów i 3 studnie dla wodomierzy. Celem uzyskania lepszej cyrkulacji wody złączono kilka rurociągów. Defektów wzgl. złamań rur w głównych przewodach zaszło 52, co usunięto natychmiast. **Długość** sieci wodociągowej miasta Katowic wynosi **69 klm.** Najmniejszy przekrój rury jest 40 mm., największy zaś 425 mm.

Liczba konsumentów wynosi **2.250.**

Dla zaopatrzenia dzielnicy IV-tej we wodę, uchwalił Magistrat wybudować nowy wodociąg, który prowadził będzie z Rynku, ul. św. Jana, ul. Kościuszki aż do parku Kościuszki, gdzie będzie wieża ciśnień, a stamtąd wprost do Brynowa i Ligoty.

Koszty wynosić mają około 1.000.000 zł.

Rzeźnia miejska.

W rzeźni miejskiej wykonano urządzenia według najnowszej techniki i temsamem zaszły znaczne polepszenia, a zwłaszcza przy rozbudowie hali do uboju świń. Urządzono w niej 5 nowych kotłów dla parzenia świń z doprowadzeniem przewodu parowego i wodociągowego, następnie 25 wielokrążników oraz 4 stoły dla położenia świń. Taksamo w nowej hali dla uboju cieląt przeprowadzono różne zmiany, jak: wbudowano nową kolejkę na rolkach (Laufkatze) oraz 20 koryt dla składania cieląt. Na placu przebudowano również kolejkę na rolkach. W starej hali maszynowej wstawiono nową pompę, która pompuje wodę z studni do zbiornika. Nową instalację elektryczną zaprowadzono w biurze i w kasie Dyrekcji rzeźni, w hali cieląt, bydła i świń w ogólnej wysokości 100 palenisk.

W rzeźni miejskiej została w roku **1927** następująca ilość zwierząt ubita:

koni	1.023
wołów	1.679
buhaji	2.159
krów	6.633
młod. bydła	698
cieląt	8.236
świń	94.684
owiec	837
kóz	878
razem:	116.927 sztuk

Eksport mięsa ogólny odbywał się przez cały rok. Bez przerwy eksportowano do Wiednia; do Czechosłowacji eksportowano nieregularnie, a do Anglji eksportowano tylko przez 8 miesięcy. W drugiej połowie roku eksportowano nietylko całe świnie ale i mięso, jak szynki, kotlety itd. Eksport jelit i skór był słaby.

Oświetlenie ulic.

Przy oświetleniu ulic nie zaszły znaczniejsze zmiany. Zainstalowano tylko 8 lamp 300 watowych i to:

przy ul. Generała Zajączka	1 lampę
„ „ Poniatowskiego	3 lampy
„ „ Kilińskiego	3 „
„ „ Kościelnej	1 lampę
„ „ Agnieszki w Dębiu	2 lampy 150 Watt.
	i 2 „ 60 „

Przy ul. Warszawskiej zamieniono 10 lamp żarowych na nowoczesne lampy łukowe Dia-Carbona. Równocześnie są w toku prace około oświetlenia promenady w parku Kościuszki, mającą obejmować 45 lamp.

Centralne ogrzewanie oraz roboty elektryczno - instalacyjne.

Przy urządzeniach centralnych ogrzewań zaszły znaczniejsze zmiany. Wykonano kilka reparacyj gruntownych przy centralnych ogrzewaniach. Następnie w szkole I w dzielnicy drugiej wybudowano z powodu uszkodzenia kocioł parowy, który został zastąpiony nowym do ogrzewania parowego. W ogrodnictwie miejskiem przeprowadzono połączenie ogrze-

wania dla roślinarni. Nowo wybudowano 4 kotły parowe systemu „Strebla“, jeden z tychże ustawiono w szkole Adama Mickiewicza, drugi znów w Ratuszu, a ostatnie dwa w szkole Staszyca. Dla szkoły III-ciej w Załężu wybudowano nową natryskalnię dla dzieci. Równocześnie zaprowadzono nieomal w wszystkich szkołach zegary i dzwonki elektryczne, jak również zainstalowano kilka palenisk, a mianowicie:

w szkole powszechnej w Załęskiej Hałdzie	1 zegar	3 dzwonki	31 palenisk
w szkole Król. Jadwigi dzieln. II	1 „	3 „	13 „
„ przy ul. Dąbrówki . .	1 „	9 dzwonk.	— „
„ św. Barbary dzieln. II	1 „	4 dzwonki	65 „
„ Kat. - Hałda	1 „	4 „	5 „
„ IV-tej dzieln. II . . .	1 „	5 dzwonk.	20 „
„ Staszyca dzieln. IV-tej	1 „	6 „	38 „
„ II dzieln. 3-ciej . . .	1 „	4 dzwonki	2 „
„ III dzieln. 3-ciej . . .	1 „	4 „	19 „
„ IV-tej dzieln. 3-ciej .	1 „	3 „	— „
„ I-szej dzieln. 3-ciej .	1 „	4 „	15 „
„ Adama Mickiewicza .	1 „	4 „	— „
„ Bartosza Głowackiego	0 „	0 „	3 „
„ ewangelick. dzieln. III	0 „	0 „	9 „
„ dla mniejsz. dzieln. II	0 „	0 „	33 „

Taksamo zainstalowano nowe paleniska w budynkach miejskich, jak następuje:

w Ratuszu skład Langera	5 palenisk
w Oddziale mierniczym	5 „
w składzie Grabowskiego	5 „
w mieszkaniu stróża dzieln. II-giej	10 „
w barakach przy ul. Strzeleckiej	16 „
w Banku Przemysłowców I. piętro	29 „
w Zarządzie ogrodów miejskich przy ul. Polnej	35 „
w biurze Pośredn. pracy przy ul. Słowackiego	29 „
w teatrze miejskim	5 „
w kiosku obok dworca	2 paleniska
w Straży Pożarnej w Kat.-Hałdzie	6 palenisk
w ogrodnictwie przy Parku Kościuszki . . .	36 „
w hali wystawowej	161 „

Straż Pożarna.

Przy dalszym rozkwicie miasta wykazało się, że i obowiązki Straży Pożarnej się także powiększyły. Wobec tego przyjęto wskutek uchwały Magistratu 11 nowych strażaków.

Siła Straży Pożarnej.

Podział Oddziałów	Ognio-mistrzy	Sier-żant.	Drużyno-wych	Straża-ków	Razem
Zawodowa Straż Poż.	1	1	2	37	41
Ochotn. Str Poż. Oddz. I	4	5	5	31	45
„ „ „ „ II	3	1	4	45	53
„ „ „ „ III	3	1	6	24	34
„ „ „ „ IV	2	2	2	35	41
„ „ „ „ V	3	2	2	31	38
„ „ „ „ VI	3	2	3	50	58
Razem:	19	14	24	253	310

Na podwórzu straży pożarnej wybudowano w roku sprawozdawczym jedną szopę dla wozów taboru miejskiego.

W roku sprawozdawczym zakupiono drabinę samochodową długości 30 m., którą dostarczyła fa. „MAGIRUS“ z Ulm (Niemczech) dnia 14-go listopada. Odbiór drabiny tej nastąpił przy udziale zaproszonych gości przez Magistrat dnia 17-go listopada.

Również zakupiono jeden aparat do nurkowania, który taksamo był bardzo potrzebny dla odszukiwania topielców. Aparat ten umożliwia przebywanie pod woda do ½ godziny.

Dla uzupełnienia zapasów zakupiono 700 m. węża gumowanego, tłocznego.

Stan narzędzi w strażach pożarnych miasta Katowic przedstawia się następująco:

sikawek	samochodowych	2
„	motorowych	1
„	4 koł. zaprzęg.	7
drabiny	samochodowe	1
„	zaprzęgowe	3
„	przystawne	2
„	hakowe	56
wozy	sanitarne (samochód)	2
„	rekwizytowe	3
wózki na węże		4
wory lub płachty ratunkowe		6
skrzynki opatrunkowe		10
aparaty dymowe		9

maski dymowe 2
aparaty tlenowe 2
aparat dla nurków 1
węża tłocznego . . . . . . 5.590 m.

Hydranty.

Hydranty w dzielnicach	Nadziemne	Podziemne	Prywatne
Katowice-miasto	2	262	180
Katowice-Bogucice północne	—	30	—
Katowice-Bogucice południ.	—	51	—
Katowice-Brynów	—	—	12
Katowice-Ligota	—	—	9
Katowice-Załęże	—	28	—
Katowice-Dąb		23	—
razem:	2	394	201

Czynności wyjazdowe Straży Pożarnej.

Rodzaj pożarów	Zawodowa i Oddz I	Oddziały					Razem
		II	III	IV	V	VI	
Alarmów fałszywych	9	—	—	4	4	1	18
Pożarów masowych	2	1	2	2	2	—	9
„ średnich	2	3	2	2	2	1	12
„ małych	58	—	3	1	4	—	66
„ kominowych	5	2	—	2	—	—	9
„ piwnicznych	17	1	3	—	1	—	22
„ leśnych	—	—	—	2	2	—	4
Eksplozyj	—	—	—	—	—	—	—
Powodzi i katastrof bud.	—	—	—	2	1	—	3
Razem:	93	7	10	15	16	2	143

Służba sanitarna i udzielenie pomocy.

Rodzaj pomocy	Zawodowa Straż Pożarna	Oddziały						Razem
		I	II	III	IV	V	VI	
Transporty chorych	1074	—	1	—	—	—	—	1075
Udzielenie pomocy	30	10	—	—	3	3		46
Założ. opatrunk.	98	20	19	—	10	20	6	173
Razem:	1202	30	20	—	13	23	6	1294

Stawienie wart teatralnych (ogólnie).

Oznaczenie straży	Ilość wart	Ilość strażaków	Ilość godzin
Zawodowa Straż Pożarna	229	1192	5568
Ochotn. Straż Poż. Oddz. I	282	1384	6261
„ „ „ „ II	27	92	432
„ „ „ „ III	4	16	48
„ „ „ „ IV	—	—	—
„ „ „ „ V	12	36	144
„ „ „ „ VI	8	24	96
Razem:	562	2744	12549

Tabor wozów i czyszczenie ulic.

Na należyte czyszczenie ulic kładzie się obecnie większy nacisk. Podczas gdy dawniej czyszczono wszystkie ulice gruntownie 2 razy w tygodniu, czyści się obecnie ulice główne codziennie, a oprócz tego stoją na ulicach głównych przez cały dzień warty uliczne celem utrzymania porządku, ponieważ ruch się znacznie powiększył.

Samochody dla skrapiania ulic, które w porze zimowej służą jako wozy ciężarowe do odwozu materjału opałowego, okazały się dotychczas bardzo pożyteczne, ponieważ zaoszczędza się nimi wiele czasu jak i zaprzęgów.

Tabor miejski posiada:

samochody osobowe 3
„ ciężarowe z kotłami dla skrapiania ulic 2
„ do zamiatania ulic 2
powozy kryte 2
powóz myśliwski 1
wozów platformowych 5
„ roboczych 23
wóz drabiniasty 1
pług do śniegu 1
wozy z kotłami dla skrapiania ulic 4

Łaźnia miejska.

Ruch w Łaźni miejskiej w ubiegłym roku był zadawalniający. W użytku były bez przerwy wszystkie urządzenia kąpielowe oprócz parówki ogólnej, która była na przeciąg jednego

miesiąca nieczynna. Również wykonano małe reparacje, które dla ogólnego ruchu nie spowodowały żadnych przeszkód.

Łaźnia miejska była w wszystkich 291 dniach powszednich dla publiczności otwarta. Liczba kąpieli w stosunku do liczby w roku 1926 podniosła się o 20%.

Sprzedano bowiem 104.071 biletów kąpielowych (w roku poprzednim 89.543). Z tego przypada: na kąpiele parowe przy zastosowaniu gorącego powietrza 8.961 (6.185), na kąpiele w wannach 25.116 (20.398), na kąpiele natryskowe 23.992 (22.223) i na pływalnię 46.002 (40.737).

Największa frekwencja była:

a)	w kąpieli parowej dnia 3. XII. 27 r. . .	54	osób
b)	„ w wannach I. dnia 29. I. 27 r.	58	„
c)	„ „ II. dnia 4. VI. 27 r.	175	„
d)	w natryskalni dnia 16. VIII. 27 r. . . .	231	„
e)	w pływalni dnia 16. VII. 27 r.	477	„

W sobotę, dn. 10. IX. 1927 r. korzystało z łaźni 861 osób. W porze zimowej udzielono 100 uczniom szkół powszechnych bezpłatnej nauki pływania. Również udzielono za zgodą Magistratu Polskiemu Związkowi Pływackiemu pod przew. kpt. Uhacza zezwolenie na bezpłatne używanie pływalni.

Dochody ze sprzedaży biletów kąpielowych wynosiły:

95.191,80 zł. (79.561,95 zł.).

Personel łaźni składa się jak w latach ubiegłych z 11-tu osób, a mianowicie:

z 4-ch kąpielowych męskich,
z 2-ch „ żeńskich,
z 2-ch palaczy
i 3-ch praczek.

Administracja targowa.

W tut. mieście odbywają się targi tygodniowe w poniedziałki, czwartki i soboty z wyjątkiem świąt. W roku sprawozdawczym odbyło się 159 targów tygodniowych, 12 targów zwierzęcych i 1 targ gwiazdkowy, trwający od 17. XII. do 24. XII. 27 r.

Na targi zwierzęce sprowadzono 823 koni, 14 krów, 5 kóz i 1 świnię. Frekwencja spędu była o przeszło 100% lepsza, niż w roku ubiegłym.

Dochód z opłat za stragany na targowisku i w hali mięsnej wynosił 183.000 zł., zatem 5.000 zł. więcej niż w roku ubiegłym.

Dochód z dzierżawy wyszynku w hali mięsnej wynosił 4.000 zł.

Przydział miejsc handlarzom na targowisku uskutecznia Policja Miejska w porozumieniu z Komisją Targową, a przydział straganów w hali mięsnej uskutecznia Zarząd Zakładów Miejskich w porozumieniu z Komisją Targową.

Policja Miejska utrzymuje porządek na targowisku i w hali mięsnej oraz wykonuje kontrolę nad cenami maksymalnemi. Nadzór nad jakością towarów sprzedawanych na targach sprawuje lekarz weterynaryjny.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono gruntowną renowację hali mięsnej.

Trwający od przeszło 2 lat spór z rzeźnikami o wysokość opłat za stragany w hali mięsnej został zlikwidowany pod koniec roku ubiegłego. Wydano w tym celu nowy statut miejscowy dot. używalności hali mięsnej oraz stosownie do tego nową taryfę opłat. Nowelizacją statutu jest to, że stragany w hali mięsnej wynajmuje się na przeciąg najmniej jednego miesiąca, a opłaty uiszczane są miesięcznie bezpośrednio w Głównej Kasie Miejskiej, a obliczone według powierzchni, zajętej przez najmobiorcę.

Ruch uliczny i bezpieczeństwo publiczne.

Po wcieleniu w roku 1924 kilku gmin do miasta Katowic okazała się konieczność wydania jednolitego statutu w przedmiocie czyszczenia dróg i chodników publicznych, tembardziej, że w dzielnicy II-giej i IV-tej nie obowiązywało dotąd przymusowe czyszczenie chodników przez właścicieli nieruchomości. Statut tenże został uchwałą Rady Wojewódzkiej z dnia 1-go lutego 1927 r. zatwierdzony i obowiązuje z dniem jego ogłoszenia tj. od dnia 14-go marca 1927 r.

Celem uregulowania postoju autobusów wydała Dyrekcja Policji w porozumieniu z Magistratem rozporządzenie policyjne z dn. 21-go listopada 1927 r. Rozporządzeniem tem wyznaczone są następujące miejsca postoju:

I. dla autobusów kursujących na linjach w kierunku Sosnowiec—Mysłowice na południowej stronie bocznej jezdni ul. Warszawskiej od domu nr. 4,

II. dla autobusów kursujących na linjach w kierunku Załęża, Dębiu, Wełnowca i Królewskiej Huty na północnej stronie jezdni ulicy Mickiewicza obok plant i łaźni miejskiej,

III. dla autobusów kursujących na linjach w kierunku Ligoty, Mikołowa i Nowej-Wsi na północnej stronie jezdni ulicy Młyńskiej od domu nr. 5 w kierunku ul. Wawelskiej.

W sprawie uregulowania przemysłowej eksploatacji publicznych dorożek samojazdowych, tak w obrębie miasta Katowic, jak i z Katowic poza miejski obszar, wydała Dyrekcja Policji za zgodą Magistratu m. Katowic rozporządzenie policyjne z dnia 12-go marca 1927 r. Najważniejsze postanowienie tego rozporządzenia jest taryfa opłat od dorożek samochodowych.

Ceny jazdy wynoszą:

W dzień: od godz. 6-tej do 22-giej za pierwsze 1.000 metr. 100 gr. (wykazywane z góry po zajęciu dorożki i opuszczeniu chorągiewki przy liczniku), czyli, iż pierwszy kilometr kosztuje 1 zł., a każdy rozpoczęty następny kilometr 80 gr.

W nocy: od godz. 22-giej do 6-tej za pierwsze 500 metrów 70 gr. i za każde następne 250 mtr. po 35 gr. wykazywane jak wyżej, czyli, iż pierwszy kilometr wynosi 1,40 zł., a każdy rozpoczęty następny kilometr 1,20 zł.

Dopłaty:

Ceny ustalone za jazdy od 1—2 osób. Ponad 2 osoby dolicza się za każdą osobę 10% dodatku.

Bagaż do 10 kg. na osobę należy przewozić bezpłatnie, ponad 10 kg. aż do 50 kg. dolicza się 10% dodatku do opłaty taryfowej.

Postój:

Opłaca się w stosunku 4 zł. za godzinę, czyli 3 minuty umówionego oczekiwania po 20 gr.

W razie zapotrzebowania dorożki z miejsca stałego postoju na inne miejsce wyznaczone przez zamawiającego, oblicza się należność za przestrzeń od miejsca postoju do miejsca przeznaczenia według licznika, a to bez dopłat.

Ustanawia się przymus jazdy w dzień i w nocy i to w odległości 10 klm., licząc od miejsca stałego postoju dorożki, wobec czego należy każdą zamówioną jazdę zgodnie z obo-

wiązującymi przepisami przyjąć i wykonać. Wszystkie inne jazdy podlegają wolnej wzajemnej umowie i to za opłatą umówioną.

Również ogłoszono Rozporządzenie Policyjne Wojewody Śląskiego z dnia 25-go października 1927 r. celem uregulowania ruchu ulicznego w czasie przejazdów straży pożarnych.

Na obszarze m. Katowic ustawionych jest **25 straganów ulicznych** na sprzedaż jarzyny, owoców i papierosów (bez trwałych kiosków).

W roku sprawozdawczym odbyły się 3 odpusty, a mianowicie w Bogucicach, Załężu i Dębiu, na których brało udział przeszło 400 handlarzy. Dochód ze straganów ulicznych oraz z odpustów wynosił przeszło 7.000 zł.

Celem utrzymania ulic i chodników w stanie odpowiadającym miastu, jako siedzibie Województwa, umieszczono w poszczególnych ulicach 200 sztuk koszyków drucianych na odpadki.

Ogrodnictwo miejskie.

A.	Całość terytorjalna obszaru miejskiego . .	4023.3822 ha.
	z czego przypada na:	
a)	zieleńce własności publicznej i prywatnej (lasy, parki, promenady)	1372.8512 ha.
b)	wolne płaszczyzny, gospodarczo użytkowane	1538.5310 „
c)	zabudowane płaszczyzny, przemysłowe zakłady itp.	1112.0000 „
		4023.3822 ha.
d)	granice miasta **39.000** m. bież.	
B.	Ogólny obszar zagospodarowany przez Zarząd ogrodów miejskich	**228.9726 ha.**
	z czego przypada na:	
a)	Park Kościuszki (2 tory saneczkowe i 2 ślizgawki)	70.9101 ha.
b)	stare miasto (miejski ogród naukowy) . .	2.9800 „
c)	przedmieścia	0.1725 „
d)	boiska zabawowe	0.2971 „
e)	cmentarze	3.6500 „
f)	ogródki działkowe	7.6220 „
g)	ogrodnictwo miejskie	3.0600 „

h) szkółki	3.3075	„
i) las miejski w Panewnikach	122.0000	„
k) wydzierżawione płaszczyzny	7.6900	„
l) ogródki przy szkołach (27 szkół)	5.0000	„
m) ogródki przy szpitalach	1.8177	„
n) ogródki przy ochronkach dla dzieci . . .	0.1000	„
o) zabudowania gospodarcze i szklarnie (około 13.657 m³ przerobionej przestrzeni) . . .	.0.3101	„
p) inspekta	0.0556	„
	228.9726	ha.

4537 sztuk drzew ulicznych, co równa się 30 klm. obsadzonej aleji.

C. Zieleńce prywatne	**1163.8069**	**ha.**

z czego przypada na:

a) parki	5.5600	ha.
b) cmentarze	21.4469	„
c) ogródki działkowe i domowe (301 dzierżawców)	1.8000	„
d) wolne płaszczyzny ogrodniczo użytkowe (7.000 dzierżawców)	500.0000	„
e) lasy	635.0000	„
	1163.8069	ha.

Płaszczyzny oznaczone pod **C.**, znajdujące się w posiadaniu prywatnym ad a—d podlegają ukonstytuowanej przy Zarządzie ogrodów miejskich poradni miejskiej w myśl obowiązujących przepisów i uchwał korporacyj miejskich.

I. STARE MIASTO.

1. Utrzymywanie założonych od roku 1921 zieleńców miejskich (plac Wolności, plac Miarki, plac zabawowy około bóżnicy, skwery przy kościele N. P. M., plac Mikołowski, plac wypoczynkowy przy restauracji Grünfelda itp.) nie sprawiało znaczniejszych trudności, ponieważ kierowano się przy wykonywaniu tych prac względami ściśle rzeczowemi. Gruntowna meljoracja i ulepszenie gleby i zużycie roślin odpornych na kwasy, stanowiły pewnego rodzaju ochronę przed niepowodzeniami. Bogate wyposażenie zieleńców w kwiaty i wzorowe utrzymywanie skwerów zostały przez prasę i ludność ocenione. Uszkodzeń nie notowano.

2. Drzewa uliczne stanowiły w roku sprawozdawczym przedmiot specjalnej troski Zarządu Ogrodów Miejskich. Nie ulega żadnej wątpliwości, iż dobrze pielęgnowane i utrzy-

mane drzewka przyczyniają się niezmiernie do upiększenia całokształtu miasta. Podnieść należy jednakowoż fakt, iż hodowanie pięknych drzew w ulicach metropolji przemysłu śląskiego, wśród wpływów atmosferycznych zakładów przemysłowych sprawia olbrzymie trudności. Największa część chodników i ulic jest za wązka. Pozatem działa szkodliwie brak środków odżywczych, wilgotności, powietrza i słońca, oraz nadmierna koncentracja ciepła, kurz i pył, wpływy przemysłowe (przedewszystkiem kwas siarczany) jak niemniej gazy świetlne, które w licznych miejscach uchodzą z wadliwych przewodów. Do tego dochodzi, iż remont, przekładanie i zakładanie kabli, oraz przewodów gazowych i wodnych pozostawia również swoje szkodliwe skutki, wpływając na glebę mateczną bardzo ujemnie.

Rozbudowę miejskiego ogrodu naukowego doprowadzono w roku sprawozdawczym do końca. W dniach powszednich liczba zwiedzających dochodzi do 2.000, zaś w dniach świątecznych nawet do 4.000. Zwiedzający składają się z mieszkańców całego obwodu przemysłowego, chcących bliżej zapoznać się z florą i fauną. W roku 1927/28 notowano 137 zwierząt w 33 gatunkach, które pomieszczono częściowo w ogrodzie naukowym, a częściowo w parku Kościuszki w osobnych zagrodach. Podkreślić należy też dokładne etykietowanie wszelkich znajdujących się w ogrodzie objektów. Ogród naukowy obejmuje około 2.500 m^2 przestrzeni i jest więc na dzisiejsze Katowice za mały. Istnieje projekt powiększenia ogrodu w stronę północną aż pod kopalnię Ferdynanda, by osięgnąć równocześnie połączenie z mającym być założonym parkiem po stronie wschodniej kopalni Ferdynanda, obejmującym około 50.000 m^2.

Ogrodnictwo miejskie, które w ostatnich dwóch latach przez nowe zabudowania zostało znacznie powiększone, uzyska w roku przyszłym z okazji regulacji Rawy około 5.000 m^2 nowego terenu użytkowego. Ogrodnictwo miejskie stanowi pewnego rodzaju warsztat Zarządu ogrodów miejskich, w którym dochowywuje się wszelkie, na udekorowanie kwietników potrzebne rośliny. W roku etatowym 1927/28 produkowano i dostarczono przez **ogrodnictwo:**

1.	98.514 sztuk roślin w wartości	zł. 54.525,55
	wykonano prace dekoracyjne w wartości	7.000,00
	razem:	zł. 61.525,55
	koszta własne	„ 32.640,00
	czysty zysk:	zł. 28.885,55
	zapas na końcu roku etat. 57.263 sztuk roślin w wartości	zł. 88.597,25

2. Dostawa ze szkółek: 26.858 sztuk roślin	w wartości	zł.	20.940,90
	koszta własne	„	12.800,00
	czysty zysk	zł.	8.140,90
zapas na końcu roku etat. 109.415 szt. roślin	w wartości	„	53.124,00
efektywny zysk: ogrodnictwa miejsk. . . .		„	28.885,55
	szkółek	„	8.140,90
		zł.	37.026,45

Efektywny zapas roślin: ogrodnictwo miejskie	57.263 sztk.	= zł.	88.597,25
szkółki	109.415 „	= „	53.124,00
razem:	166.678 sztk.	= zł.	141.721,25

W przedmieściach wykonywano prace około upiększenia i ulepszenia zieleńców publicznych w ramach stojących Zarządowi Ogrodów do dyspozycji środków pieniężnych.

Park Kościuszki jest terenem dzierżawnym, dzierżawionym przez Magistrat od Zakładów Hohenlohego. Umowa dzierżawna kończy się z rokiem 1950. Z pewnością jednak przyjąć można, iż Zakłady Hohenlohego, które teren pod parkiem w znacznych rozmiarach już dla celów górniczych, a to bez poważniejszych szkód dla roślinności wykorzystały, nie będą się sprzeciwiały dalszemu przedłużeniu umowy dzierżawnej, aby nadal zapewnić ludności obwodu przemysłowego dostęp do tego największego zieleńca Miasta Katowic, tem bardziej, iż do zwiedzających park, należy również nieomal cała załoga Zakładów Hohenlohego, która korzystając z parku, zyska na zdrowiu i nabywa nowych chęci do pracy. Pozatem należy zaznaczyć, iż rozwój miasta Katowic, który ściśle związany jest z ewolucją przemysłu śląskiego, uzależniony jest od uzyskania w dostatecznej ilości terenów, które przeważnie znajdują się w rękach wielkiego przemysłu. Z wdzięcznością podnosi się, iż Zakłady Hohenlohego w sprawach terenowych zawsze przychylnie się odnosiły do życzeń Magistratu. Inwestycje przeprowadzone w parku Kościuszki, obejmującym 70.9101 ha., który jeszcze w roku 1914 zaliczał się do niedostępnych resztek dzikiego lasu, wydały więc bardzo owocne plony, co wnioskować można m. i. z faktu, iż liczba zwiedzających z biegiem czasu pomnożyła się tak silnie, że dzisiaj w pogodnych dniach dochodzi ona nawet do 40.000 osób. W roku sprawozdawczym Magistrat również zajęty był użytecznieniem nie otwartych jeszcze dla ludności części parkowych. Do rapidnego rozwoju parku Kościuszki w roku ubiegłym przyczyniła się pozatem okoliczność urządzenia wy-

stawy gospodarczo-spożywczej, oraz wizyta Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Musiano w tym celu podwoić załogę i środki lokomocyjne jak też uskuteczniać większe zakupy. Wykonano więc prace, które w normalnych warunkach rozłożonoby na dwa lata. Uznania prasy i całego społeczeństwa pod adresem Magistratu udowodniły, iż wykonanie tych wszystkich prac w przyspieszonem tempie było potrzebne. Punktem koncentracyjnym podczas wspomnianej wystawy był nowy terasowy ogród daljowy, który na przestrzeni 3.000 m^2 prezentował dalje najnowszych odmian w znakomitem zestawieniu kolorowem, i o którym prasa, ludność i goście zagraniczni wyrażali się chwalebnie.

Mając na względzie zdrowie przyszłej naszej generacji, przystąpił Magistrat w roku sprawozdawczym do przerobienia i ulepszenia istniejących, i założenia nowych boisk. Szczególnem powodzeniem cieszą się po ustawieniu w parku Kościuszki huśtawki w ilości 20-tu sztuk, które stoją dzieciom bezpłatnie do dyspozycji.

Cmentarz komunalny w Ligocie, położony w południowej części od klasztoru O. O. Franciszkanów uległ dalszej rozbudowie, i założono tam nietylko godne miejsce dla zmarłych, ale równocześnie i pewnego rodzaju park dla pozbawionej wszelkich zieleńców ludności dzielnicy tamtejszej.

Założenie nowego cmentarza komunalnego, mającego powstać w południowej części naszego miasta w przedmieściu Brynów, na obszarze o 25 ha, jest obecnie największą troską Magistratu. Dolna warstwa ziemi tego terenu jest wodnista. Podszukania tego terenu wykazały, iż na głębokości 1,30 m. znajduje się 30 cm. warstwa gliny, a poniżej zaś piasek nasycony wodą. Sprowadzeni rzeczoznawcy oświadczyli jednak, iż po założeniu odpowiedniego drenażu teren ten możnaby przerobić na użyteczne miejsce pogrzebowe. Koszta drenażu wynosiłyby według obliczeń około 80.000 zł. Sprawę nabycia terenu pod cmentarz komunalny należy traktować jako zbyt pilną, ponieważ gminy kościelne św. Piotra i Pawła i N. M. P. są na wyczerpaniu ich terenów pogrzebowych.

Urząd ogródków działkowych związany z Zarządem ogrodów miejskich, popierał w myśl obowiązujących ustaw, regulujących na terenie Województwa Śląskiego kwestję ogródków działkowych tę akcję z bardzo dodatnim wynikiem. Zwalczanie szkodników roślinnych w obrębie miasta Katowic (2.000 mórg, 7.000 dzierżawców) odbyło się w porozumieniu z kierownikiem Śląskiej Stacji Ochrony roślin, p. Prof. Dr. Piekarskim i za poparciem p. Prof. Dr. Simma z tegoż insty-

tutu. To samo odnosi się do zwalczania mszycy wełnistej, jak również raka ziemniaczanego, który rozpanoszył się w rejonie ogródków działkowych.

Lasy miejskie.

Magistrat miasta Katowic posiada w Panewnikach lasy i łąki ogólnej wielkości 125 ha. Przeprowadzenie zalesienia i związanych z tem prac, podwyższyło wartość tego majątku w znacznej mierze. Powzięty raz projekt zużytkowania tych terenów pod szkoły leśne, kolonje wakacyjne i inne urządzenia sanitarne jest nadal podtrzymany.

Budownictwo naziemne.

Prace około utrzymania gmachów zostały wykonane w przewidzianej mierze. Środki budżetowe na ten cel wynosiły na rok 1927 562.500 zł.

Oprócz zwykłych robót konserwacyjnych zostały wykonane następujące większe renowacje względnie mniejsze przebudówki:

a) Dzielnica I.

Przebudowa strychu szkoły powszechnej im. ks. Poniatowskiego w Kat. Hałdzie przy ul. Mikołowskiej na mieszkanie dla nauczyciela o 2 pokojach i kuchni, oraz przebudowa szopy na dziedzińcu na mieszkanie o pokoju i kuchni, stajnię dla 2 koni odwachu straży pożarnej i ubikacje dla węgla i sprzętów szkolnych.

Wykonanie masywnego parkanu w szkole powszechnej im. Marji Konopnickiej przy ul. Bartosza Głowackiego.

Remont kąpieli parowej w łaźni miejskiej przy ul. Mickiewicza.

Ukończenie oraz remont baraku tylnego w szpitalu miejskim przy ul. Raciborskiej.

Budowa nowych ustępów w szkole handlowej przy ulicy Raciborskiej oraz przeprowadzenie kanalizacji.

Budowa składnicy dla materjałów Zarządu Zakładów Miejskich przy ul. Wojewódzkiej.

Budowa ustępów publicznych w ogrodzie restauracyjnym w Parku Kościuszki.

Remont hali targowej.

Remont budynku administracyjnego przy ul. Słowackiego 37.

b) **Dzielnica III.**

Remont szpitala miejskiego w Dębiu przy ul. Polnej.

Remont gmachu i regulacja dziedzińca szkoły powszechnej im. Zygmunta Krasińskiego w Dębiu.

W roku 1927 zostały ukończone względnie rozpoczęte przez Urząd Budown. Naz. następujące nowe budowy względnie przebudowy:

1. Przybudowa i przebudowa szkoły powszechnej im. ks. Piotra Skargi przy ul. Dąbrówki.

Wobec złego stanu budynku szkolnego, nieodpowiadającego zresztą wymogom szkolnym, oraz braku pomieszczeń dla szkół przystąpiono do przebudowy szkoły.

Budynek cały jest masywny, kryty karpiówką, częściowo papą i składa się ze suterenu, parteru, I i II piętra oraz częściowo wybudowanego poddasza.

Konstrukcja stropów w nowej budowli i części nadbudowanej jest żelbetonowa, zaś w starej części stropy są drewniane.

Podłogi w klasach są wykonane z drzewa, zaś korytarze i schody mają posadzkę teracową. Gmach jest wyposażony w centralne ogrzewanie ciepłowodne, światło elektryczne, przewody gazowe, wodociągi, kanalizację i hydranty (na każdem piętrze dwa) oraz gromochrony.

Budynek obejmuje:

na parterze, I i II piętrze:

28 klas,

na poddaszu:

3 sale rysunkowe,
1 salę rysunkową większą, czyli aulę, oraz
1 otwartą halę gimnastyczną,
8 ubikacji dla nauczycieli, sprzętów, zbiorów i bibljoteki,
1 mieszkanie dla tercjana o 2 pokojach, kuchni i łazienki

razem 46 ubikacyj.

W piwnicy: ustępy dla chłopców,
„ „ dziewcząt,
„ „ nauczycieli,
łaźnię natryskową z garderobą, kotlarnię oraz
ubikacje na węgiel,
salę na roboty ręczne i piwnicę dla tercjana.

Cała posesja obejmuje 5250 m², z której tymczasowo żłóbek i ochronka zajmują 1155 m².

Po budowie nowej ochronki i żłóbka na innem miejscu ma zostać oddana cała posesja do użytku szkoły.

Zabudowana powierzchnia po przebudowie wynosi:

	1.132,— m²
zabudowana pojemność	20.510,— m³
Koszta przebudowy wynoszą	663.739,28 zł.

1 m³ kosztuje przeciętnie 32,— zł.

Szczegółowo przedstawia się przebudowa jak następuje:

Wykonanie budowy nastąpiło w dwuch okresach, gdyż dla starej zajętej szkoły nie można było gdzieindziej dostarczyć pomieszczenia.

a) przybudowa skrzydła nowego przy ul. Opolskiej:

Zabudowana powierzchnia wynosi:

28,05 × 18,46 = ...	518,— m²
wysokość 3,70 + 4,38 + 4,48 + 4,20 + 3,80 = ...	20,56 m
pojemność 517,80 × 20,56—12,70 × 6,86 × 12,48 = ...	9.560,— m³
Koszta wynoszą	382.000,— zł.

1 m³ kosztuje około 40,— zł.
Prace rozpoczęte zostały dnia 6. lipca 1925 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 1. IX. 1926 r.

b) przebudowa szkoły od ul. Dąbrówki:

Zabudowana powierzchnia wynosi:

35,75 × 17,20 = ...	614,— m²
wysokość 3,70 + 4,38 + 4,42 + 4,20 + 1,00 = ...	17,82 m
pojemność 614,00 × 17,82 = okr. . . .	10.950,— m³
Koszta wynoszą	281.739,28 zł.

1 m³ kosztuje około 26,— zł.
Prace rozpoczęte zostały dnia 1 września 1926 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło 1. IX. 1927 r.

2. Dalsza rozbudowa rzeźni.

a) Nowa hala dla uboju świń.

Budynek został umieszczony na terenie ogrodu, leżącym pomiędzy starą halą dla uboju świń i bydła i na miejscu starej płuczkarni. Nowa hala z dachem została wykonana w konstrukcji żelbetonowej, pokryta papą. Mury szczytowe wykonano z muru ceglanego. Dla wentylacji i oświetlenia hali umieszczono na dachu latarnie wentylacyjne ze stałemi żeluzjami. Od strony północnej nad wzniosem uboju umieszczono ubikacje dla badaczy mięsa oraz weterynarzy o wielkości 144 m². Do ubikacyj tych prowadzą schody żelbetonowe ze stopniami teracowemi. Podłoga jest wyłożona linoleum. Dla dostarczenia prób mięsnych urządzono windę ręczną. W hali znajdują się 4 wzniosy do uboju, przed niemi umieszczono kotły do parzenia, które są związane z ubojami pomostami, działając mechanicznie. Szybko pracujące wielokrążniki transportują ubite świnie na stoły robocze, zaś z takowych na kolejki wiszące. Posadzka w hali wykonana jest z kostek granitowych, zalanych cementem, ściany i filary do wysokości 2,30 oblicowano białą glazurowaną cegłą. Całe urządzenie jest wykonane według wszelkich wymogów najnowszej techniki oraz doświadczeń.

Zabudowana powierzchnia wynosi około	904,— m²
wysokość wynosi	13,— m
pojemność „	11.752,— m³
Koszta wynoszą włącznie urządzenia wewnętrznego	500.000,— zł.

1 m³ kosztuje około 42,50 zł.

Prace zostały rozpoczęte dnia 21 maja 1926 r.

Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 4 lipca 1927 r.

b) Przebudowa starej hali dla uboju bydła.

Hala ta przed przebudową składała się z części dla uboju bydła i części dla uboju cieląt. Urządzenie wind do dźwigania było przestarzałe, dach drewniany większą częścią spruchniały, kolejka wisząca nie odpowiadała najnowszem wymaganiom technicznem. Przez rozebranie ściany bocznej, przyległej do części dla uboju cieląt, połączono obie części w jedną halę.

Halę z dachem wykonano w konstrukcji żelbetonowej i pokryto papą. Posadzkę wykonano z kostek granitowych, zalanych cementem. Ściany i filary oblicowano do wysokości 2,30 m białą glazurowaną cegłą.

Na miejsca starych wind zostały wbudowane windy najnowszego typu, przez co zwiększono liczbę miejsc do uboju na 28.

Dla transportu mięsa wybudowano kolejkę wiszącą.

Zabudowana powierzchnia wynosi około	450,— m^2
wysokość wynosi	7,80 m
pojemność . „	3.510,— m^3
Koszta wynoszą włącznie urządzenia wewnętrznego	182.520,— zł.

1 m^3 osztuje 52,— zł.
Przebudowę wykonano podczas ruchu.
Prace zostały rozpoczęte dnia 16 września 1926 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 1. X. 1927 r.

c) Przybudowa nowej hali dla uboju cieląt.

Wobec tego, iż w starej hali dla uboju bydła bito także cielęta, kozy, owce, koniecznem było z powodu braku miejsca wybudowanie nowej hali. Budynek umieszczono w przedłużeniu hali dla uboju bydła. W narożnikach hali od zachodu umieszczono ubikacje dla halmistrzów, oraz rzeźnika żydowskiego. Hala oświetlona jest przez okna boczne. Posadzka została wykonana z kostek granitowych zalanych cementem. Ściany i filary oblicowano do wysokości 2.30 m białą glazurowaną cegłą. Dla transportu mięsa wybudowano także kolejkę wiszącą.

Zabudowana powierzchnia wynosi około	273,— m^2
wysokość wynosi	6,80 m
pojemność „ około	1.850,— m^3
Koszta wynoszą włącznie urządzenia wewnętrznego	91.000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 49,— zł.
Prace zostały rozpoczęte dnia 27 sierpnia 1926 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 16 lipca 1927 r.

d) Przebudowa 2 chlewów na płuczkarnię.

Przez rozebranie starej płuczkarni powstała konieczność wybudowania nowej na odpowiedniem dogodnem miejscu. Na cel ten zużyto 2 obory leżące naprzeciw hali dla uboju bydła. Dach wykonano z żelbetonu i pokryto papą. Posadzka została wykonana z kostek granitowych zalanych cementem. Ściany oblicowano do wysokości 2,30 m białą glazurowaną cegłą. Urządzenie wewnętrzne składa się z 4 kotłów do pa-

rzenia i 36 sztuk lano-żelaznych biało emaljowanych miednic do czyszczenia jelit.

Zabudowana powierzchnia wynosi około	140,— m^2
wysokość wynosi	5,50 m
pojemność „	770,— m^3
Koszta wynoszą włącznie urządzenia wewnętrznego	42.000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 55,— zł
Prace zostały rozpoczęte dnia 6. IX. 1926 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 17. I. 1927 r.

e) Piec dla spalania padliny.

Na miejsce starego pieca względnie aparatu do spalania padliny systemu Podewil wybudowano inny, systemu Oberländer. Piec ten, który umieszczony został w tylnej części kotłowni, posiada w górnej części konstrukcji swej urządzenie na odciąganie tłuszczu.

Zabudowana powierzchnia wynosi około	42,— m^2
wysokość wynosi	6,50 m
pojemność „	273,— m^3
Koszta wynoszą	16.000,— zł.

1 m^3 kosztuje około 60,— zł.
Prace rozpoczęte zostały dnia 17. lipca 1926 r.
Oddanie pieca do użytku nastąpiło dnia 15. IX. 1927 r.

Wszelkie powyższe budynki zaopatrzone zostały w elektryczne oświetlenie, wodociągi dla zimnej i ciepłej wody, kanalizację i częściowo centralne ogrzewanie.

Koszta wynoszą razem włącznie urządzenia wewnętrznego:

a) hala dla uboju świń	500.000,— zł.
b) przebudowa hali dla uboju bydła . . .	182.520,— „
c) przybudowa hali dla uboju cieląt . . .	91.000,— „
d) płuczkarnia	42.000,— „
e) piec dla spalania padliny	16.000,— „
razem:	831.520,— zł.

Pojemność budynków wynosi razem:

11752 + 3510 1850 770 273 = 18.155,— m^3
1 m^3 kosztuje przeciętnie około 45,80 zł.

3. Nowa budowa baraku przy ul. Granicznej.

Barak jest przeznaczony dla eksmitowanych lokatorów na czas przejściowy i obejmuje:

parter z 12 mieszkaniami o 1 wielkiej ubikacji, stanowiącej kuchnię i pokój mieszkalny razem.

Komórki dla pomieszczenia węgla, drzewa itp. oraz ustępy znajdują się na podwórzu.

Budynek został wykonany z drzewa i pokryty papą.

Teren wynosi	1.700,— m^2
Zabudowana powierzchnia wynosi	500,— m^2
Pojemność budynku „	1.580,— m^3
Koszta wynoszą	50.000,— zł.

1 m^3 kosztuje 32,— zł.
Rozpoczęcie budowy nastąpiło dnia 31. XI. 1926 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 1. V. 1927 r.

4. Przebudowa i remont dawniejszej szkoły powszechnej w dzielnicy II przy ul. Katowickiej nr. 1.

Budynek nienadający się nadal na cele szkolne i wskutek złego stanu został przebudowany na dom mieszkalny i obejmuje:

na parterze:

czytelnię ludową o 2 pokojach,
1 mieszkanie o 3 pokojach i kuchni;

na I. piętrze:

1 mieszkanie o 3 pokojach i kuchni;
1 mieszkanie o 2 pokojach i kuchni;

na poddaszu:

2 mieszkania o 1 pokoju i komórce.

Stropy wykonano z belek, dach pokryty papą, fasady zostały wyprawione tynkiem natryskowym.

Budynek otrzymał wodociągi i oświetlenie elektryczne, oraz połączenie z kanalizacją.

Teren wynosi	1.042,— m^2
zabudowana powierzchnia wynosi	225,— m^2

pojemność wynosi . . . . 1.500,— m^3
Koszta wynoszą . . . . 30.000,— zł.
1 m^3 kosztuje 20,— zł.
Prace zostały rozpoczęte dnia 19. I. 1927 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 30. VI. 1927 r.

5. Przebudowa ogrodnictwa miejskiego w dzieln. II.

Główny budynek ogrodnictwa, który obejmował dotąd tylko jedno mieszkanie i stary młyn, został wskutek złego stanu przebudowany i odnowiony i obecnie obejmuje:

na parterze:

1 mieszkanie o 3 pokojach i kuchni,
1 mieszkanie o 2 pokojach i kuchni,
i biuro;

na poddaszu:

2 mieszkania o kuchni i dwuch komorach.

Stropy wykonano z belek, dach został pokryty karpiówką, fasady zostały wyprawione tynkiem natryskowym.

Budynek otrzymał wodociągi i oświetlenie elektryczne.

Zabudowana powierzchnia wynosi . . . . 314,— m^2
pojemność wynosi . . . . 2.000,— m^3
Koszta wynoszą . . . . 50.000,— zł.
1 m^3 kosztuje 25,— zł.
Prace zostały rozpoczęte dnia 17. V. 1927 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 15. XI. 1927 r.

6. Przebudowa tylnego budynku w szkole powszechnej w dzieln. II im. Król. Jadwigi przy ul. Krakowskiej.

Budynek został wskutek złego stanu przebudowany na mieszkania i obejmuje:

na parterze:

1 mieszkanie o pokoju i kuchni;

na I. piętrze:

1 mieszkanie o pokoju i kuchni.

Stropy wykonano z belek, dach pokryto papą.

Budynek otrzymał wodociągi i elektryczne oświetlenie.

Zabudowana powierzchnia wynosi . . . . 56,— m^2
pojemność wynosi . . . . 453,— m^3
Koszta wynoszą . . . . 10.000,— zł.
1 m^3 kosztuje 22,— zł.
Prace zostały rozpoczęte dnia 3. X. 1927 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 3. XII. 1927 r.

7. Budowa baraku dla żebraków w dzieln. I. przy ul. Strzeleckiej.

Aby zapobiedz żebractwu, został wybudowany barak z szopami, gdzie zatrudnia się żebraków.

Obejmuje 6 ubikacyj, urządzonych na pracownie dla krawców itd.

Barak wykonany jest masywnie, szopy i ustępy z drzewa, dachy pokryte papą.

Budynek otrzymał wodociągi, elektryczne oświetlenie oraz połączenie z kanalizacją.

Teren wynosi . . . . 1.477,— m^2
zabudowana powierzchnia wynosi . . . . 171,— m^2
pojemność wynosi . . . . 514,— m^3
Koszta wynoszą . . . . 20.000,— zł.
1 m^3 kosztuje 39,— zł.
Prace rozpoczęto dnia 22. IV. 1927 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 6. IX. 1927 r.

8. Budowa hali wystawowej w Parku Kościuszki.

Na cel wystawy spożywczo-krajowej oraz na inne wystawy mające się odbywać corocznie, wybudowana została hala wystawowa, połączona z kolonadami, która obejmuje:

24 stoiska większe,
92 „ mniejsze,

na balkonie:

4 stoiska większe dla wystaw artystycznych,
zaś w kolonadach znajduje się 39 stoisk.

Budynki wraz z wiązarami zostały wykonane z drzewa, dachy pokryte papą.

Hala i kolonady otrzymały elektryczne oświetlenie, wodociągi i przewody gazowe oraz kanalizację i gromochrony.

Teren wynosi	. . . .	12.500,— m^2
zabudowana powierzchnia	. . . .	2.257,— m^2
„ „ kolonad	. . .	749,— m^2
	razem:	15.506,— m^2
Pojemność budynku i hali wynosi	. . . .	19.866,00 m^3
„ kolonad wynosi	. . . .	2.485,00 m^3
	razem:	22.351,00 m^3
Koszta wynoszą około	. . . .	192.000,00 zł.

1 m^3 kosztuje 8.60 zł.
Prace rozpoczęto dnia 15. VII. 1927 r.
Oddanie budynku do użytku nastąpiło dnia 17. IX. 1927 r.

9. Oprócz powyższych robót zostały rozpoczęte w dzielnicy I przy ul. Raciborskiej 3 bloki mieszkaniowe, obejmujące 160 mieszkań, 4 sklepy, 1 piekarnię, i ochronkę, i przybudowa ustępów w szkole powszechnej im. Henryka Sienkiewicza w dzielnicy I przy ul. Stawowej.

Budownictwo podziemne.

W związku z rozszerzeniem peryferji miasta nastąpiła konieczność budowy nowych kanałów, a mianowicie:

a) z powodu budowy katedry przy ul. Plebiscytowej kanału o długości 164 mb. i przekroju 400/600 m/m.

Równocześnie skanalizowano teren około katedry i założono rury kanalizacyjne o przekrojach 150, 200 i 250 m/m. długości 213 bm.

Kurja Biskupia pokryła koszta w wysokości 53.000,— zł.

b) dla odwodnienia szkoły handlowej przy ul. 11-tej założono kanał długości 66,40 mb. i przekroju rur kamionkowych 250 m/m.
Koszta wynoszą . . . . 3.800,— zł.

c) Celem odwodnienia domów Spółdzielni Urzędników Państwowych przedłużono kanał przy ul. Kościuszki o 68,85 mb. o przekroju 300 m/m.
Koszta pokryła Spółdzielnia Urzędników Państwowych w wysokości . . . . 5.900,— zł.

Do przeniesienia: 62.700,— zł.

Z przeniesienia: 62.700,— zł.

d) Przy ulicy Kopernika na odcinku od ul. Kilińskiego do ulicy Wandy założono kanał z rur kamionkowych 250 mm o długości 90 mb.
Kanał wykonano dla odwodnienia domu mieszkalnego, wybudowanego przez Sp. „Dom Związkowy“ na jej koszt.
Koszta wynoszą . . . . 5.800,— zł.

e) W związku z budową hali wystawowej skanalizowano teren około gmachu wystawy rurami kamionkowemi o przekroju 150 mm i długości 185 mb.
Roboty te wykonano pod kierownictwem tut. Oddziału robotnikami stawionymi bezpłatnie przez Urząd Pośrednictwa Pracy.
Za materjały wydatkowano . . . . . 2.200,— zł.

f) Przy wykonaniu nasypu pod projektowaną ulicę „A“ nasunęła się konieczność przedłużenia istniejącego przepustu przy ul. Mikołowskiej na Katowickiej Hałdzie.

Koszta wynoszą . . . . 5.700,— zł.

g) Odnowienie i zmocnienie mostu drewnianego w trakcie szosy Szopienice — Sosnowiec.
Koszta wynoszą . . . . 19.000,— zł.

h) W miejsce niezdatnego dla ruchu kołowego starego mostu na Rawie w kierunku ulicy Mickiewicza, róg ulicy Dąbrówki wybudowano nowy most drewniany.
Koszta wynoszą . . . . 6.000,— zł.

Suma ogólnych kosztów tytułem nowych budowli dot. kanalizacji . . . . . 101.400,— zł.

Przeprowadzono również 14 nowych połączeń kanałowych do kanalizacji publicznej dla prywatnej realności na koszt właścicieli.

Dla utrzymania istniejącej sieci kanałowej zostały wykonane najpotrzebniejsze bieżące reperacje, mianowicie:

Naprawa uszkodzonych szybów rewizyjnych i przepustów, zmiany zużytych nakryć szybowych i skrzyń osado-

wych, usunięcie mniejszych usterek kanałowych i urządzeń do spłukiwania kanałów.

Roboty około czyszczenia kanałów od namułu przeprowadzono bez wszelkich przeszkód, częściowo też w porze nocnej.

Spłukiwanie rur sieci kanałowej wykonano jak dotąd regularnie przez samoczynne urządzenia (system „Mairich'a"), jakoteż za pomocą szybów zaopatrzonych ręcznemi zasuwami system „Geigera'a" do spłukiwania.

Czyszczenie ulicznych skrzynek osadowych wykonano za pomocą trzech konnych wozów kanałowych. Zakup czwartego wozu kanałowego jest konieczny. W kilku wypadkach oczyszczono połączenia kanałowe prywatnych realności tylko na żądanie i koszt właścicieli.

W ruchu kanalizacyjnym zatrudniono stale 20 robotników.

Ruch czterech oczyszczalni wód kanałowych odbywał się bez wszelkich przeszkód. Wykonano reperacje maszyn, osadników, stawów mułowych i rurociągów mułowych. W halach maszyn dzielnicy I-szej i drugiej odnowiono instalację światła elektrycznego. Wobec braku miejsca założono dla suszenia mułu w oczyszczalni dzielnicy I-szej nowy staw na wynajętym terenie Katowickiej Spółki Akcyjnej.

Celem umożliwienia dojazdu do nowo założonego stawu wybudowano na Rawie most drewniany.

Koszta budowy mostu wynoszą . . . . . 5.000,— zł.

Uzyskany i wysuszony muł oddawano jak dotąd na cele rolnictwa jako nawóz po cenie zł. 1,25 za jedno - konny wóz, a 2,50 zł. za dwukonny wóz, zaś za płynny muł pobierano 0,50 zł. od wozu.

W zakładach oczyszczalni wód kanałowych pracowało stale:

2 mistrzów klarowni,
4 rzemieślników i maszynistów,
8 robotników,
4 stróżów nocnych,
3 robotnice.

Dezynfekcja ścieków kanałowych za pomocą maszyn nie była potrzebna, gdyż nie zachodziły wypadki chorób zakaźnych.

Co do budowy nowych ulic, to w roku 1927 wykonano o wiele więcej ulicznych robót inwestycyjnych, niż w latach poprzednich, mianowicie:

a) Uregulowano i nowo wybrukowano kostkami granitowemi sposobem zalewania spojeń cementem ulicę Warszawską na odcinku od ulicy Szkolnej do granicy Dzielnicy I-szej. Na odcinku przed Starostwem aż do gmachu Zakładów św. Elżbiety jezdnia została umocniona kostką drewnianą na podłożu betonowem.
Koszta wynoszą około . . . . 850.000,— zł.

b) Założono chodnik na południe od jezdni i rozszerzono jezdnię ulicy Mickiewicza na odcinku od ulicy Sokolskiej do ulicy Sobieskiego.
Koszta wynoszą . . . . 5.000,— zł.

c) Uregulowano i nowo szosowano ulicę Poniatowskiego na odcinku od ulicy Bartosza - Głowackiego do ulicy Kilińskiego na długość 100 mb. i szerokość 9 m. Równocześnie założono nowe krawężniki.
Koszta wykonanych robót wynoszą około 22.000,— zł.

d) W ten sam sposób umocowano ulicę Generała - Zajączka na odcinku od ulicy Poniatowskiego do ulicy Kościelnej na długości 200 mb. i szerokości 5 m.
Koszta wynoszą około . . . . 25.000,— zł.

e) Uregulowano i nowo szosowano drogę do lotniska na odcinku od cegielni Grünfelda do gmachu administracyjnego lotniska o długości 1.600 mb. i szerokości 8 m. Powstałe koszta wynoszą . . . . 150.000,— zł.

f) W związku z wystawą uzupełniono i przeprowadzono główny remont bruku przedłużonej ulicy Kościuszki.
Koszta wynoszą . . . . 35.000,— zł.

g) Główny remont bruku sposobem zalewania spojeń cementem ulicy Wojciechowskiego przeprowadzono kosztem . . . 105.000,— zł.

Do przeniesienia: 1.192.000,— zł.

Z przeniesienia: 1.192.00,— zł.

h) Regulację bruku z małych kostek ulicy Wełnowskiej na odcinku długości 200 mb. wykonano kosztem . . . . 11.000,— zł.

i) Umocowanie jezdni ulicy Francla i Mieroszewskiego w dzielnicy II-giej kosztowało . . . . 6.000,— zł.

j) Nowożwirowanie ulicy Leopolda przeprowadzono kosztem . . . . 14.000,— zł.

k) Dla umożliwienia komunikacji pieszej pomiędzy dzielnicą I-szą i IV-tą założono chodnik wzdłuż ulicy Mikołowskiej o szerokości 4 m. kosztem . . . . 8.000,— zł.

l) Celem założenia projektowanej ulicy „A", począwszy od ulicy Mikołowskiej, wykonano nasyp ziemny pod ulicą o długości 150 mb. Roboty wykonano bezrobotnymi stawionymi bezpłatnie przez Urząd Pośrednictwa Pracy. Powstały tylko koszta za stawienie prywatnych zaprzęgów w wysokości ca. . . . . . . 17.000 zł.

m) Ujemny stan ulic w Dzielnicy IV-tej wymagał koniecznie uregulowania i umocowania tychże za pomocą drobnego żużla i kamieni z hałdy kopalni „Wujek", które Zarząd Kopalni oddał bezpłatnie. Celem zatrudnienia bezrobotnych, stawionych przez Urząd Pośrednictwa Pracy, umocowano niżej podane ulice.
Koszta powstałe tylko za dozór robót i zatrudnie prywatnych zaprzęgów wynosiły:

przy ulicy Wolnej	25.000,— zł.		
„ „ Wincentego Pola	17.000,— zł.		
„ „ Edwarda Bugli .	2.000,— zł.		
„ „ Kochłowickiej .	7.000,— zł.		
„ „ Polnej	4.000,— zł.	55.000,— zł.	

n) Uregulowano, zdrenowano i umocowano Targowisko końskie przy ulicy Piotra Skargi, wykonując jednocześnie żelazne ogrodzenie kosztem . . . . 13.000,— zł.

razem: 1.316.000,— zł.

Roboty około konserwacji ulic, dróg, szos, chodników i placów targowych wykonano w roku 1927 w większym zakresie aniżeli w latach poprzednich. Roboty wykonano we własnym zarządzie stałymi robotnikami, bezrobotnymi oraz przez miejscowych przedsiębiorców. Wykonano większe remonty na niżej wymienionych szosach i ulicach:

Szosa Brynowska	8.273,38	zł.
„ Ligocka	4.065,25	zł.
„ Murckowska	592,00	zł.
„ Król. Hucka	8.429,60	zł.
„ Wełnowiecka	10.013,33	zł.
Bruk ul. Opolskiej	2.579,45	zł.
„ „ Słowackiego	2.290,43	zł.
„ „ Zabrskiej	5.307,86	zł.
„ „ Jagiellońskiej	9.145,94	zł.
„ „ Powstańców	6.611,24	zł.
„ „ Mikołowskiej	1.171,23	zł.
„ „ Sokolskiej	6.173,73	zł.
„ „ Szopena	3.574,12	zł.
„ „ Francuskiej	10.430,89	zł.
razem:	78.658,45	zł.

Do transportu potrzebnych materjałów, do odwozu mamułu ulic i rowów służył stale jeden zaprząg miejski. W miarę potrzeby zatrudniono przy tych robotach zaprzęgi prywatne.

Przy konserwacji ulic, szos, itp. zatrudniono przeciętnie stale 30, a przejściowo 34 siły robocze.

Administracja nabywania gruntów:

W okresie sprawozdawczym **zakupiono** następujące grunta:

Nr. bież.	Data	Nr. księgi wieczystej	Wielkość ha.	ar	m²	Nazwisko sprzedającego względnie nabywcy	Cena kupna zł	Uwagi
1.	11. I. 27	632, 630, 631 631/55		25	75	Probostwo Katol. Roździeń-Szopienice	6 500,—	w złocie
2.	24. V. 27	53 Katowice		40	40	Karol Schwarcell	80 800,—	
3.	28. X 27	163 Bogucice	3	07	87	Jan Schmiegel	250 000,—	
4.	13. XII 27	70 Załęże		14	50	Józefa Kutzowa	14.450,—	

W okresie sprawozdawczym **sprzedano** następujące grunta:

1.	16. VII. 27	1115, 851 i 1154 Katowice	—	14	90	Bank Gosp. Kraj.	75 000,—	

Sprawy mieszkaniowe.

W miejsce Urzędu Wskazywania Mieszkań, który zlikwidowany został z dniem 31. XII. 1926 r. z powodu wejścia w życie nowej ustawy o ochronie lokatorów z dnia 16 grudnia 1926 r. utworzono z dniem 1 stycznia 1927 r. nowy urząd pod nazwą: „Miejskie Biuro Mieszkaniowe". Zadaniem tegoż Biura nie jest już wyszukiwanie lub wskazywanie mieszkań, tylko wykonywanie kontroli nad opróżnionemi mieszkaniami.

Na podstawie art. 26 ustawy o ochr. lokat. (prawo właśc. domu do wyboru lokatora) zatwierdzono:	551	lokatorów
Z tego zajęło mieszkań	503	„
Niezajętych	48	„
Przydziałów na mieszkania po urzędnikach w myśl art. 27 wym. ustawy wystawiono	105	„
Z tego zajętych zostało mieszkań	72	„
Niezajętych z różnych powodów	33	„
Przydziałów na mieszkania, które zostały poprzednio zarekwirowane na podstawie art. 26 oraz § 7 ust. 8 rozp. wykon. do tej ustawy (po dwukrotnem odrzuceniu propozycji właśc. domu lub niezgłoszonych w przep. czasie mieszkań) wystawiono .	37	„
Z tego zajętych mieszkań	9	„
Niezrealizowano	28	„
Przydziałów na podstawie sądowych wyroków eksmisyjnych uskuteczniono . . .	32	„
Z tego nastąpiło eksmisyj	25	„
Nie nastąpiło	7	„

Szkolnictwo.

Ponieważ rok szkolny nie pokrywa się z rokiem obrachunkowym, rozpoczyna się bowiem z dniem 1 września, a kończy się z dniem 31 sierpnia, zatem w pierwszym rzędzie wyszczególni się dane statystyczne odnośnie szkolnictwa z końca roku szkolnego 1926/27, t. j. z 28 czerwca 1927 r. W dniu tym istniało w Katowicach 25 szkół powszechnych z ogólną liczbą uczniów i uczennic 10.826. Z liczby tej przypadło na szkoły powszechne polskie 7.841 uczniów i uczennic, czyli 72,43%, zaś na szkoły powszechne dla mniejszości językowej niemieckiej 2.985 uczniów i uczennic, czyli okrągło 27,57%.

Na początku roku szkolnego 1927/28 (1 września 1927 r.) liczba szkół powszechnych powiększyła się o jedną dalszą szkołę wskutek utworzenia w dzielnicy III. (Załęża) osobnej

szkoły powszechnej dla mniejszości językowej niemieckiej, czyli że ogólna ilość szkół w dniu tym wynosiła 26. Szkoły te pomieszczone były w następujących budynkach:

A. STARE KATOWICE.

a) w gmachu szkolnym przy ul. Stawowej:

1. szkoła powszechna żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej im Henryka Sienkiewicza, konrektor Sojka,
2. „ „ męska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza, rektor Bania,
3. „ „ ewangelicka dla mniejszości językowej niemieckiej, rektor Mansel.

Szkołę ewangelicką przeniesiono z dniem 1 lutego 1928 r. do noworozbudowanego gmachu szkolnego przy ul. Dąbrówki, przydzielając do jej dyspozycji 7 ubikacyj klasowych na II piętrze, jedną kancelarję dla kierownika i jeden mniejszy pokój na gabinet.

4. polska szkoła powszechna żydowska, kierowniczka p. Londnerówna.

Szkołę tę przeniesiono od dnia 17 października 1927 r. do gmachu miejskiego gimnazjum i liceum żeńskiego przy ul. 3-go Maja i nauki udziela się w niej tylko w porze popołudniowej.

b) w gmachu szkolnym ul. Dąbrówki:

szkoła powszechna im. Ks. Piotra Skargi, kierownik Kopp.

Odnośnie do tego gmachu szkolnego należy nadmienić, że prace około rozbudowy zostały podczas wakacyj letnich 1927 roku ukończone. Szkoła otrzymała zupełnie nowe urządzenie dla wszystkich klas, urządzono w niej specjalne klasy doświadczalne, które służyć mają dla wszystkich szkół powszechnych, położonych na terenie miasta Katowic. Również urządzono w niej specjalne warsztaty robót ręcznych dla chłopców (slöjdu). W obszernej sali rysunkowej, położonej na II. piętrze, gdzie odbywają się również lekcje śpiewu szkoły powszechnej, umieszczono fortepian, zbędny w miejskiem gimnazjum i liceum żeńskiem, jak również zakupiono do tej sali specjalny epidjaskop, systemu „Zeiss Icon“ za cenę 3.663,60 zł.

c) **w gmachu szkolnym przy ul. Jagiellońskiej:** szkoła powszechna męska im. Władysława Jagiełły, kierownik Linca.

W marcu 1928 r. nadano tej szkole nazwę „im. Marszałka Józefa Piłsudskiego".

d) **w gmachu szkolnym przy ul. Bartosza Głowackiego:**

1. Szkoły powszechne żeńskie im. Marji Konopnickiej. Kierownikami tychże szkół są pp. rektorowie Cieślik i Tatarczyk.

2. Szkoła specjalna dla dzieci umysłowo niedorozwiniętych, pod kierownictwem p. Rzeszowskiego.

Tutaj należy wymienić, że szkoła specjalna nie wykorzystuje w zupełności ubikacyj klasowych. Pomieszczona jest w 9 ubikacjach klasowych szkoły powszechnej im. Marji Konopnickiej, w których znaleźć by mogło pomieszczenie ponad 450 dzieci, natomist szkoła specjalna liczy obecnie tylko 182 uczniów i uczennic.

W przyszłym roku dążyć się będzie do umieszczenia szkoły specjalnej gdzieindziej, gdyż dla wygody 182 uczniów i uczennic umysłowo upośledzonych nie może cierpieć około 500 uczniów, którzy wskutek tego muszą uczęszczać na naukę na zmianę tydzień przed południem, a tydzień po południu. Wiadomem jest, że nauka popołudniowa tyle, że wcale korzyści nie przynosi, gdyż dzieci popołudniu są już wyczerpane, w dodatku musi się nauka popołudniowa odbywać w ubikacjach, w których od rana odbywaała się już nauka innej szkoły.

e) **W dwóch gmachach szkolnych w Katowickiej - Hałdzie, należącej do dzielnicy I,** umieszczoną jest szkoła powszechna mieszana im. Ks. Józefa Poniatowskiego, której kierownikiem jest p. rektor Machnik.

Odnośnie do dzielnicy I (Stare Katowice) należy wymienić, że w najbliższym czasie należałoby dążyć do wybudowania gmachu szkolnego dla szkół powszechnych, liczącego conajmniej 30 ubikacyj klasowych, gdyż z braku ubikacyj klasowych dwie szkoły powszechne, a to:

szkoła powszechna męska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza

i szkoła powszechna żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej im. Henryka Sienkiewicza,

muszą naukę odbywać na zmianę jeden tydzień przed południem, zaś drugi tydzień po południu, i to już od szeregu lat. zaś szkoła żydowska od października 1927 r. tylko w porze popołudniowej.

B. BOGUCICE (Dzielnica II).

a) **W gmachu szkolnym I. przy ul. Wolności:**
szkoła powszechna męska im. Adama Mickiewicza, kierownik Klimek,

b) **W gmachu szkolnym II. przy ul. Wolności:**
szkoła powszechna żeńska im. św. Barbary, kierownik Desaga.

c) **W gmachu szkolnym przy ul. Krakowskiej w Zawodziu:**
szkoła powszechna żeńska im. Król. Jadwigi, kierownik Holona.

Odnośnie do tego gmachu szkolnego wypada nadmienić, że budynek wcale nie nadaje się do celów szkolnych i oddział szkolny czyni wszelkie starania w celu wybudowania dla tej szkoły nowego gmachu, odpowiadającego wszelkiem wymogom. Już przed wojną światową dawniejsza gmina Bogucice, wcielona w roku 1924 do Katowic, postanowiła wybudować nowy gmach szkolny dla tej szkoły, lecz z braku funduszów projekt do dnia dzisiejszego nie został zrealizowany. Obecnie przystąpił Urząd budowli naziemnych do wygotowania projektu budowy szkoły i po otrzymaniu pożyczki, o którą miasto zabiega, prawdopodobnie przystąpi się do budowy tego gmachu, który powstanie przypuszczalnie na innym terenie, zaś obecny stary gmach albo będzie zburzony, lub też po odpowiedniej przebudowie przeznaczony na mieszkania.

d) **W gmachu szkolnym przy ul. Szkolnej w Zawodziu: (Dzielnica II):**
szkoła powszechna im. Jana III. Sobieskiego, rektor Müller,

e) **W gmachu szkolnym II. przy ul. Krakowskiej w Zawodziu:**
szkoła powszechna ewangelicka im. Mikołaja Reja, pod kierownictwem, p. Wapienika,

f) **W gmachu szkolnym I. przy ul. Markiefki w Bogucicach:**
szkoła powszechna dla mniejszości językowej niemieckiej im. Stalmacha, rektor Rudzki.

Ponieważ do dyspozycji stoi w tym gmachu tylko 8 klas, zaś szkoła liczy 15 klas, zatem musi się nauka odbywać przed południem i po południu.

Dla grona nauczycielskiego nie ma specjalnego pokoju nauczycielskiego, tak że nauczyciele podczas przerw muszą przebywać na korytarzach wzgl. w klasach.

Rozbudowa szkoły nastąpić będzie mogła dopiero w czasie późniejszym, gdyż obecnie kredytów uzyskać nie można.

C. ZAŁĘŻE (Dzielnica III).

W osobnych gmachach szkolnych są pomieszczone:

a) szkoła powszechna im. Tadeusza Rejtana, kierownik Magryś,
b) „ „ im. Józefa Lompy, kierownik Wierzbicki,
c) „ „ im. Juljusza Słowackiego, kierownik Blicharz,
d) „ „ im. Jana Kochanowskiego, kierownik Kiełczewski,
e) „ „ ewangelicka im. Andrzeja Frycz Modrzejowskiego, kierownik Skarabisz,
f) „ „ im. Ks. Damrota w Załęskiej-Hałdzie, kierownik Ścisło.

Od roku szkolnego 1927/28, t. zn. od 1 września 1927 r. utworzono w Załężu osobną szkołę powszechną dla mniejszości językowej niemieckiej, której nadano nazwę „im. Narutowicza". Szkoła ta z braku pomieszczenia częściowo jest pomieszczona w szkole ewangelickiej, zaś resztę klas pomieszczono w innych budynkach szkolnych.

Budynek szkolny w Załęskiej-Hałdzie jest jednym z najstarszych budynków szkolnych, istniejących na terenie miasta Katowic, a ponieważ grunt, na którym gmach stoi, jest podkopany przez kopalnię „Wujek", zatem zarysował się. Ubikacje klasowe znajdują się w stanie nieprzynoszącym miastu Katowice, jako stolicy Województwa Śląskiego żadnej chluby. Dlatego też postanowiono już w roku ubiegłym wybudować nowy budynek i w tym celu wstawiono do budżetu nadzwyczajnego kwotę 300.000 zł. Pertraktacje z zakładami Hohenlohego o postawienie do dyspozycji gruntu pod budowę szkoły, a które prowadzono już od początku zimy ubiegłego roku, niedoprowadziły do pożądanego skutku, wobec czego był Magi-

strat zmuszony przystąpić do opracowania projektu nowego gmachu szkolnego na terenie, na którym stoi obecny gmach szkolny.

Ponieważ grunt, jak poprzednio zaznaczono, jest przez kopalnię „Wujek“ podebrany, dlatego może powstać tylko budynek parterowy, co w projekcie uwzględniono. W ciągu lata 1928 r. wybudowany zostanie tam budynek szkolny o 12 ubikacjach klasowych z wszelkiemi ubikacjiami pobocznemi. Istnieje zamiar prowadzić budowę tak, by do jesieni doprowadzono budynek pod dach, zaś podczas zimy, prowadzić się będzie prace wewnętrzne, tak by w roku 1929 można budynek ten postawić szkole do dyspozycji.

W Starych Katowicach oraz w Bogucicach istnieją osobne szkoły powszechne męskie i żeńskie. Dążeniem Magistratu jest zatem, by na całym obszarze miasta Katowic istniały jednolite szkoły i w tym celu czyni się starania, by również w Załężu podzielono szkoły na osobne systemy męski i żeński. Ponieważ w Załężu istnieją 4 szkoły powszechne polskie, a liczba uczniów i uczennic jest mniejwięcej równą, dlatego w najbliższym czasie doprowadzi się do utworzenia osobnych szkół męskich i żeńskich. Niektórzy kierownicy szkół sprzeciwiają się temu, lecz będą musieli od swojego stanowiska odstąpić, jeżeli Deputacja szkolna w porozumieniu się z szkolną władzą nadzorczą to postanowi.

D. DĄB.

W osobnych gmachach szkolnych są pomieszczone:

a) szkoła powszechna im. Karola Miarki, kierownik Górnikiewicz,

b) „ „ im. Zygmunta Krasińskiego, kierownik Golański.

E. LIGOTA.

W dwóch budynkach mieści się szkoła powszechna im. Stanisława Staszyca, której kierownikiem jest p. Stachowski.

F. BRYNÓW.

W osobnym budynku pomieszczoną jest szkoła powszechna im. Tadeusza Kościuszki, pod kierownictwem p. Piotrowicza.

Zamiar wybudowania w roku sprawozdawczym nowych sal gimnastycznych, koniecznych dla szkół powszechnych, nie doszedł do skutku z braku funduszów.

W szkołach powszechnych na zarządzenie szkolnej władzy nadzorczej zaprowadzono naukę gospodarstwa domowego dla dziewcząt ostatnich trzech roczników szkolnych, przez co musiano podwyższyć znacznie kredyty na ten cel na rok obrachunkowy 1928/29, gdyż według dotychczasowych przepisów naukę tę pobierały tylko dziewczęta ostatniego rocznika.

Jak w ubiegłym roku sprawozdawczym, tak i obecnie jedynie polskie szkoły powszechne udzielały nauki w porze przedpołudniowej, natomiast szkoły powszechne dla mniejszości językowej niemieckiej udzielać musiały nauki na zmianę tydzień przed południem a tydzień po południu.

Województwo nie opróżniło dotychczas gmachu szkolnego przy ul. Szafranka i prawdopodobnie w ciągu roku obrachunkowego 1928/29 również go nie opróżni.

W okresie sprawozdawczym przyprowadzono istniejące natryskalnie do porządku z wyjątkiem natryskalni przy szkole powszechnej im. Karola Miarki w Katowicach - Dębie, która wyreperowaną będzie w ciągu przyszłego roku sprawozdawczego.

Nadzór lekarski nad dziatwą szkół powszechnych wykonuje 11 lekarzy, którzy czynności te wykonują ubocznie za wynagrodzeniem rocznem, wynoszącem w dzielnicy I. 900,— zł., zaś w dzielnicy II. 37,50 zł. za jedną klasę, w pozostałych dzielnicach 80 gr. od jednego ucznia.

Do czynności lekarzy szkolnych należy przedewszystkiem nadzór nad stanem budynku pod względem higjenicznym, badanie wszystkich dzieci nowowstępujących i wypełnienie wykazów indywidualności i wreszcie udzielanie pomocy lekarskiej dzieciom w razie ulegnięcia nieszczęśliwym wypadkom. Dzieci chore na oczy badane są przez specjalnego lekarza okulisty, którym jest p. Dr. Geisler.

W ciągu ubiegłego roku zaopatrzono wszystkie szkoły w aparaty projekcyjne (epidjaskopy) systemu „Triplex“, a częściowo systemu „Hensoldt“.

W roku sprawozdawczym wynosiły wydatki rzeczowe na szkolnictwo powszechne 465.914,48 zł.

W roku sprawozdawczym również wyłoniły się trudności natury finansowej przy utrzymaniu szkół wydziałowych

i szkół średnich ogólnokształcących. W ciągu roku obrachunkowego przyznał Śląski Urząd Wojewódzki miastu dla szkół średnich - ogólnokształcących subwencję w wysokości 250.000 zł. zaś przy układaniu budżetu na rok obrachunkowy 1927/28 przyrzeczono delegacji Magistratu, że w roku sprawozdawczym przyzna się miastu na utrzymanie szkół średnich-ogólnokształcących i wydziałowych tytułem subwencji 400.000 złotych.

Jak ostatnio wspomniano, dla szkół średnich - ogólnokształcących subwencję miasto otrzymało, lecz dla szkół wydziałowych odmówiono subwencję, motywując odmowę brakiem kredytów.

Takie stanowisko Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego zmusiło miasto do ograniczenia ilości klas przy szkołach wydziałowych i z początkiem roku szkolnego 1927/28 utworzono tylko po jednej klasie pierwszej przy istniejących czterech szkołach wydziałowych. Początkowo istniał zamiar stopniowego zniesienia pierwszych trzech klas najniższych przy szkołach wydziałowych, które to klasy równają się programem szkołom powszechnym o typie 7-mio klasowym. Sprawa ta była przedmiotem obrad tak Magistratu jak i Rady Miejskiej, a ponieważ Rada Miejska nie udzieliła swej zgody na zniesienie klas niższych, zatem postanowił Magistrat utworzyć tylko po jednej klasie pierwszej. W międzyczasie Radę Miejską rozwiązano i zastąpiono ją Radą Komisaryczną, lecz konkretnych uchwał co do zamierzonej reorganizacji szkół wydziałowych powziąć nie było można, gdyż Wydział Oświecenia Publicznego Województwa Śląskiego zamierza opracować nowy program dla szkół wydziałowych w ciągu roku szkolnego 1928/29, tak że sprawa ta aktualną będzie dopiero w roku 1929, o ile Województwo opracuje przyrzeczony plan reorganizacyjny.

W szkołach wydziałowych pobiera się obecnie we wszystkich klasach roczne taksy w ogólnej sumie 52 zł., składające się z 30 zł. taksy za zużycie pomocy naukowych, 20 zł. taksy adminstracyjnej na wydatki rzeczowe i 2 zł. taksy na fundusz gier i zabaw ruchowych. W myśl obowiązujących przepisów szkolnej władzy nadzorczej dzieci funkcjonarjuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych oraz dzieci rodziców niezamożnych korzystają z 50%-owej. zniżki taksy szkolnej. Wiadomem jest, że do szkół wydziałowych uczęszczają dzieci przeważnie ze stanu średniego, a do klas pierwszych dzieci urzędników, które przechodzą następnie do szkół średnich - ogólnokształcących po ukończeniu klasy IV. czyli że nieomal wszystkie dzieci korzystają z zniżki 50%-owej. Oprócz teg 10% ogólnej liczby uczniów zwalnia się zupełnie

od taks szkolnych. Zniżkę tę stosuje się już od czasu istnienia szkół wydziałowych, aby dać możność ukończenia lepszej szkoły również dzieciom niezamożnym, a zdolnym.

Jak wyżej wyłuszczono, zmusza Województwo miasto do zastosowania przepisów o taksach szkolnych, przezco powiększa się deficyt tych szkół, natomiast subwencji z rzekomego braku kredytów nie przyznaje. Miasto od kilku lat rokrocznie wnosi podania do Województwa o wstawienie kredytów na subwencję dla szkół wydziałowych, lecz podania te nie zostają uwzględniane. Przed układaniem budżetu na rok obrachunkowy 1928/29 wystąpiło miasto również z wnioskiem do Województwa o subwencję na przyszły rok obrachunkowy, na co otrzymano odpowiedź, żeby miasto wniosło podanie wprost do Sejmu Śląskiego, gdyż Wydział Oświecenia Publicznego tego podania Sejmowi przedłożyć nie może. Na skutek tej odpowiedzi, wniesiono odpowiedni wniosek do Sejmu na ręce p. Marszałka, następnie przesłano odpisy wniosku Klubom Sejmowym, lecz i to nic nie pomogło, gdyż o wstawieniu kredytów dla szkół wydziałowych zapomniano.

Frekwencja szkół wydziałowych przedstawiała się w dniu 1 września 1927 r. jak następuje:

a) **polska szkoła wydziałowa żeńska:**

kl. I.	1	oddział
„ II.	3	oddziały
„ III.	3	„
„ IV.	3	„
„ V.	3	„
„ VI.	3	„
„ VII.	2	„
„ VIII.	1	oddział
„ IX.	1	„

razem 20 oddziałów 840 uczennic, z tego 743 miejscowych i 97 pozamiejscowych.

W dniu tym zatrudniono przy szkole 24 siły nauczycielskie. Kierownikiem jej jest p. rektor Chrząstowski.

b) **polska szkoła wydziałowa męska:**

kl. I.	1	oddział
„ II.	3	oddziały
„ III.	4	„
„ IV.	3	„
„ V.	3	„
„ VI.	3	„
„ VII.	1	oddział
„ VIII.	1	„
„ IX.	1	„

razem 20 oddziałów 863 uczniów, z tego 725 miejscowych i 138 pozamiejscowych.

W dniu tym zatrudniono przy tej szkole 24 siły nauczycielskie. Kierownikiem jest p. rektor Śniehota.

Szkoły żeńska i męska pomieszczone są w budynku dawniejszej szkoły wydziałowej żeńskiej; nauki udziela się trzy dni w tygodniu przed południem i trzy dni po południu, gdyż do dyspozycji jest tylko 20 ubikacyj klasowych.

W dążeniu do podniesienia szkół wydziałowych uzupełniono w roku sprawozdawczym gabinet przyrodniczy oraz bibljotekę nauczycielską i uczniowską. Do gabinetu przyrodniczego zakupiono akwarja z rybkami ozdobnemi różnego gatunku, 4 nowe mikroskopy, zaś do gabinetu fizycznego zakupiono specjalny stół eksperymentalny. Ogrzewanie w gmachu szkolnym jest przestarzałe i w celu zaopatrzenia tegoż gmachu w nowoczesne ogrzewanie ciepło-wodne, wstawiono odpowiednią kwotę do budżetu na rok obrachunkowy 1928/29. Nowe centralne ogrzewanie zaprowadzone będzie podczas wakacyj letnich.

Dla dalszego kształcenia nauczycieli przyrodoznawstwa, umożliwiono podczas wakacyj letnich ubiegłego roku nauczycielom p. Margulesowi i Renowiczowi wyjazd do Hamburga, celem zwiedzenia ogrodu zoologicznego „Hagenbecka" i do Berlina. Przy tej sposobności zakupili nauczyciele tamże rzadkie, a bardzo cenne okazy dla gabinetu przyrodniczego po taniej cenie.

Lekarzem szkolnym jest p. Dr. Knosala.

c) **szkoła wydziałowa męska dla mniejszości językowej niemieckiej:**

kl.	I.	1 oddział	razem 24 oddziały 1036 uczniów, z tego miejscowych 853, pozamiejscowych 183.
„	II.	4 oddziały	
„	III.	4 „	
„	IV.	3 „	
„	V.	4 „	
„	VI.	3 „	
„	VII.	2 „	
„	VIII.	2 „	
„	IX.	1 oddział	

W dniu tym pracowało przy szkole 26 sił nauczycielskich. Kierownikiem jest p. rektor Urbanek.

Lekarzem szkolnym jest p. Dr. Roszak.

d) **szkoła wydziałowa żeńska dla mniejszości językowej niemieckiej:**

kl. I. 1 oddział		
„ II. 3 oddziały		
„ III. 3 „		
„ IV. 3 „	razem 26 oddziałów, 1090 uczennic, z tego miejscowych 854 i pozamiejscowych 236.	
„ V. 3 „		
„ VI. 4 „		
„ VII. 4 „		
„ VIII. 2 „		
„ IX. 2 „		

i 1 klasę gospodarstwa domowego.

W dniu tym pracowało przy tej szkole 30 sił nauczycielskich. Kierownikiem jest p. rektor Smolarczyk.

Lekarzem szkolnym jest p. Dr. Aronade.

Szkoła żeńska nadal jest pomieszczoną w gmachu szkoły wydziałowej męskiej dla mniejszości językowej niemieckiej, a nauka z braku innego pomieszczenia musi się odbywać na zmianę co tydzień przed południem i następny tydzień po południu.

W roku sprawozdawczym wynosiły wydatki na szkolnictwo wydziałowe 1.057.105,13 zł., z czego przypadło na wydatki osobowe 936.298,82 zł., zaś na wydatki rzeczowe 120.806,31 zł.

Tytułem taks szkolnych wpłynęło . . . 148.069,50 zł.,
tak że niedobór pokryty przez miasto wynosił . 909.035,63 zł.

Ilość szkół średnich ogólnokształcących pozostała ta sama jak w ubiegłym okresie sprawozdawczym. Frekwencja szkół przedstawia się jak następuje:

A. W końcu roku szkolnego 1926/27 (28 czerwca 1927 r.):

a) **Miejskie gimnazjum i liceum żeńskie, zakład polski:**

15 klas z 443 uczennicami w tem 325 miejscowych, 118 pozamiejscowych.

Miejskie gimnazjum i liceum żeńskie, zakład dla mniejszości językowej niemieckiej:

14 klas z 368 uczennicami w tem 266 miejscowych, 102 pozamiejscowych.

b) **Miejskie gimnazjum matematyczno - przyrodnicze, zakład polski:**

15 klas z 528 uczniami.

Miejskie gimnazjum matematyczno-przyrodnicze męskie, zakład dla mniejszości językowej niemieckiej:

10 klas z 310 uczniami.

B. Z początkiem roku szkolnego 1927/28 (1 września 1927 r.).

a) **Miejskie gimnazjum i liceum żeńskie, zakład polski:**

14 klas z 441 uczennicami, w tem 284 miejscowych, 157 pozamiejscowych.

Miejskie gimnazjum i liceum żeńskie, zakład dla mniejszości językowej niemieckiej:

13 klas z 335 uczennicami, w tem 247 miejscowych, 88 pozamiejscowych.

b) **Miejskie gimnazjum matematyczno-przyrodnicze męskie, zakład polski:**

15 klas z 556 uczniami, w tem 294 miejscowych, 262 pozamiejscowych.

Miejskie gimnazjum matematyczno-przyrodnicze męskie, zakład dla mniejszości językowej niemieckiej:

10 klas z 312 uczniami, w tem 241 miejscowych, 71 pozamiejscowych.

Dyrektorką miejskiego gimnazjum i liceum żeńskiego jest p. Irena Wojciechowska, zaś dyrektorem miejskiego gimnazjum matematyczno-przyrodniczego p. Dr. Feliks Steuer.

Kierownictwo pedagogiczne oddziału dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum i liceum żeńskiego spoczywa nadal w rękach dyrektorki gimnazjum p. Wojciechowskiej, gdyż na rozpisany konkurs nie zgłosił się odpowiedni kandydat, natomiast kierownikiem pedagogicznym oddziału dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum matematyczno-przyrodniczego jest nauczyciel tego zakładu p. Muschol.

Tytułem subwencji dla szkół średnich ogólno-kształcących przyznało Województwo w roku sprawozdawczym 250.000 zł., o czem wspomniano już przy szkolnictwie wydziałowem.

Taksy szkolne pobierano na tych samych zasadach jak przy szkołach wydziałowych z tą różnicą, że taksy pobierane

przy szkołach średnich ogólno - kształcących wynoszą 104 zł. rocznie, a składają się z 60 zł. taksy za zużycie pomocy naukowych, 40 zł. taksy administracyjnej na wydatki rzeczowe, 4 zł. taksy na fundusz gier i zabaw ruchowych.

Dążąc do podniesienie poziomu szkół średnich ogólno - kształcących uzupełniono przy obu zakładach w roku sprawozdawczym gabinety, zakupiono kilka mikroskopów i urządzono tak w gimnazjum męskiem jak i w żeńskiem specjalne pracownie uczniowskie, na który to cel wydano poważną kwotę. Dla miejskiego gimnazjum i liceum żeńskiego przyjęto lekarkę dochodzącą w osobie p. Dr. Seltenreichowej z Mysłowic, zaś dla miejskiego gimnazjum matematyczno - przyrodniczego przyjęto lekarza ubocznego w osobie p. Dr. Knosali.

Ponieważ liceum żeńskie swym absolwentkom nie daje żadnych praw, dla tego dąży się do stopniowego zniesienia liceum tak polskiego jak i niemieckiego. Z początkiem roku szkolnego 1927 28 z braku dostatecznej liczby zgłoszeń nie utworzono klasy pierwszej przy liceum polskiem.

Oddział dla mniejszości językowej niemieckiej miejskiego gimnazjum i liceum żeńskiego zamierzano również zreorganizować, lecz sprawa ta, nad którą obradował tak Magistrat jak i Rada Miejska, wskutek niedojścia do porozumienia między temi Korporacjami, powróciła do Kuratorjum szkół średnich ogólno - kształcących, lecz i w tej komisji wskutek rozwiązania Rady Miejskiej nie mogła być definitywnie załatwioną.

Oddział niemiecki posiada klasy gimnazjalne od IV do VIII włącznie typu matematyczno-przyrodniczego i klasy licealne od 1 do 7 włącznie. Zamiarem Magistratu jest znieść stopniowo liceum i utworzyć pełne gimnazjum żeńskie dla mniejszości językowej niemieckiej. Co do typu tego gimnazjum toczą się obrady i zalecałoby się utworzyć gimnazjum żeńskie typu humanistycznego tak jak przy zakładzie polskim, gdyż gimnazjum typu humanistycznego jest więcej odpowiednim zakładem naukowym dla dziewcząt.

Wydatki na szkolnictwo średnie ogólnokształcące wynosiły w roku 1927 28 813.219,68 zł. Z tej kwoty przypada na wydatki osobowe 681.754,62 zł., zaś 131.465,06 zł. na wydatki rzeczowe.

Tytułem taks szkolnych wpłynęło 119.933,50 zł. i tytułem subwencji Wojewódzkiej 250.000 zł., czyli niedobór, który pokryło miasto, wynosił 443.286,18 zł.

Frekwencja **szkół dokształcających** wynosiła:

a) **w dniu 28 czerwca 1927 r.:**

kupiecka szkoła dokształc.		15 klas	519 uczn. i uczennic
przemysłowa szkoła „	I.	38 „	1249 „ „
„ „ „	II.	8 „	273 „ „
„ „ „	III.	8 „	289 „ „

b) **w dniu 1 września 1927 r.:**

kupiecka szkoła dokształc.		16 klas	540 uczn. i uczennic
przemysłowa szkoła „	I.	42 „	1447 „ „
„ „ „	II.	8 „	221 „ „
„ „ „	III.	10 „	293 „ „

Kierownikiem szkoły dokształcającej kupiecko-handlowej jest nadal stały nauczyciel tejże p. Stanisław Bartoszewicz.

Ubocznym kierownikiem szkoły dokształcającej przemysłowej w Katowicach I. zamianowano kierownika szkoły specjalnej p. Rzeszowskiego, kierownikiem ubocznym przemysłowej szkoły dokształcającej II. jest rektor szkoły powszechnej p. Müller, zaś kierownikiem ubocznym przemysłowej szkoły dokształcającej III (Załęże) jest kierownik szkoły powszechnej p. Kiełczewski.

Nauki w szkole kupiecko-handlowej udziela 2 nauczycieli tymczasowych, zaś w szkole dokształcającej I. zatrudnia się jednego nauczyciela stałego i jednego nauczyciela kontraktowego. Pozostałe siły nauczycielskie są siłami dochodzącemi, przeważnie nauczyciele szkół powszechnych, po części mistrzowie rzemiosła i technicy.

Na utrzymanie szkół dokształcających przyznało Województwo w roku obrachunkowym 1927/28 subwencję w wysokości 50% wydatków osobowych.

Dla wyżej podanych szkół nie posiada miasto osobnego gmachu, zaś projekt budowy osobnego gmachu dla szkół zawodowych z braku kredytów nie mógł być zrealizowany, tak że szkoły te muszą być pomieszczone w szkołach powszechnych.

Pomieszczone są te szkoły na razie w następujących gmachach:

a) szkoła dokształcająca kupiecko-handlowa w gmachu szkolnym przy ul. Jagiellońskiej,

b) szkoła dokształcająca przemysłowa I. w gmachu szkolnym przy ul. Jagiellońskiej,

c) szkoła dokształcająca przemysłowa II. w gmachu szkoły powszechnej im. Jana III. Sobieskiego,

d) szkoła dokształcająca przemysłowa III. w gmachu szkoły powszechnej im. T. Rejtana w dz. III.

Wydatki na szkolnictwo dokształcające wynosiły w roku obrachunkowym 1927 28:

a) kupiecka szkoła dokształcająca . . .	47.606,49 zł.
b) przemysłowe szkoły dokształcające .	124.592,59 „
tytułem opłat od pracodawców wpłynęło:	
przy kupieckiej szkole dokształcającej .	9.953,36 „
przy przemysłowych szkołach dokształcających	7.353,50 „
Tytułem subwencji wojewódzkiej otrzymało miasto dla kupieckiej szkoły dokształcającej w Katowicach . .	15.626,85 „
dla przemysłowych szkół dokształcających	57.784,94 „
Niedobór, który pokryło miasto wynosił:	
a) przy kupieckiej szkole dokształcającej .	22.026,28 „
b) przy przemysłowych szkołach dokształcających	59.454,15 „

Szkoła handlowa liczyła w dniu 28 czerwca 1927 r. 6 klas z 207 uczniami i uczennicami, w tem miejscowych 68, pozamiejscowych 139.

W dniu 1 września 1927 r. przedstawiała się frekwencja jak następuje:

kl. I. m. . . .	42	uczniów
„ I. ż. . . .	50	uczennic
„ II. m. . . .	42	uczniów
„ II. ż. . . .	32	uczennic
„ III. m. . .	32	uczniów
„ III. ż. . . .	32	uczennic
razem:	6 klas 230	uczniów i uczennic.

Kierownikiem tymczasowem tej szkoły jest nauczyciel stały p. Czylok. W szkole zatrudnia się obecnie 7 nauczycieli tymczasowych. Pozostałych lekcyj udzielają 3 nauczycielowie kontraktowi i nauczyciele dochodzący z szkół średnich ogólnokształcących w godzinach nadliczbowych.

Taksy szkolne przy szkole handlowej wynoszą razem 110 zł. i składają się:

z 60 zł. taksy za zużycie pomocy naukowych,

10 „ „ na fundusz gier i zabaw ruchowych,

40 „ „ administracyjnej na wydatki rzeczowe.

Wydatki na szkołę handlową wynosiły w roku sprawozdawczym 78.184,66 zł. w tem 42.580,61 zł. wydatków osobowych i 35.604,05 zł. wydatków rzeczowych.

Tytułem taks wpłynęło 20.615 zł., zaś tytułem subwencji Wojewódzkiej przyznano miastu po raz pierwszy od chwili założenia tej szkoły kwotę 30.000 zł. Niedobór pokryty przez miasto wynosił zatem 27.569,66 zł.

Szkoła pomieszczona jest w gmachu dawniejszej szkoły pomocniczej przy ul. Raciborskiej i ubikacje te wcale nie nadają się do celów szkolnych.

Ponieważ na razie nie ma innego pomieszczenia, zatem dążył Magistrat chociaż do częściowego polepszenia stanu budynku i podczas wakacyj ubiegłego roku zaprowadzono tam ustępy wodne kosztem około 20.000,— zł., gdyż budynek ten do tego czasu miał wychodki stare, drewniane ze zwykłymi dołami kloacznymi. Względy higjeniczne zniewoliły Magistrat do wybudowania tych nowych ustępów.

Szkoła posiada stare maszyny do pisania, które wciąż wymagają reperacji, gdyż są już zanadto zużyte.

Podczas wakacyj letnich w roku 1927 zakupiono 5 nowych maszyn do pisania, zaś do budżetu na rok obrachunkowy 1928/29 wstawiono dalszą kwotę w wysokości 5.000,— zł. na uzupełnienie maszyn do pisania.

Ponieważ ubikacje nie wystarczają, zatem odbywa się nauka w szkole handlowej dla dziewcząt przed południem, zaś dla chłopców w porze popołudniowej.

Ogólne zestawienie wydatków na szkolnictwo i na wychowanie fizyczne.

Oznaczenie szkół	Wydatki ogólne zł	Wpływy z taks i subwencji zł	Niedobór zł
Szkoły powszechne	465.914,48	—	465.914,48
„ wydziałowe	1 057.105,13	148.069 50	909 035,63
„ średnie ogólnokszt.	813.219,68	369.933 50	443.286,18
„ zawodowe	250 383,74	141.333.65	109.050,09
Szkolna pomoc lekarska i higjena szkolna, wychowanie fizyczne młodzieży szkolnej	38.757,69	—	38.757,69
Wydatki związane z wychowaniem fizycznem ludności (boiska, popieranie towarzystw sportowych, przysposobienia wojsk. itp.)	18.430 24	—	18.430,24
Razem:	2,643.810,96	659.336,65	1,984.474,31

Teatr miejski w okresie sprawozdawczym był prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Teatru Polskiego na mocy kontraktu, zawartego z gminą miasta Katowic w roku 1925. Miasto postawiło teatr bezpłatnie do dyspozycji, ponosiło oprócz tego wydatki za opał i światło oraz wydatki na pensje mistrza teatralnego i elektryka. Oprócz tego przyznano w okresie sprawozdawczym Towarzystwu Przyjaciół Teatru Polskiego na cele przedstawień teatralnych w Katowicach subwencję w kwocie 100.000 zł., płatną w 10 ratach miesięcznych, zaś Niemieckiej Gminie Teatralnej przyznano na te cele subwencję w kwocie 25.000 zł.

W roku sprawozdawczym, t. zn., od sezonu gry 1927/28, rozpoczynającego się w połowie września 1927 r., zaprowadzono przy teatrze polskim osobną dyrekcję administracyjną z ramienia Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Teatru Polskiego i osobną dyrekcję artystyczną. Dyrektorem administracyjnym jest p. Sobański, zaś dyrektorem artystycznym p. Wacław Nowakowski. Dyrektorem opery jest p. Milan Zuna. W bieżącym sezonie prowadzono operę i dramat, a przy końcu sezonu również operetkę.

Przedstawienia tak teatru polskiego jak i niemieckiego cieszyły się dosyć dobrą frekwencją. Teatr niemiecki na swe przedstawienia ma do dyspozycji 2 dni w tygodniu i 1 niedzielę w miesiącu.

Ponieważ z portjerami cywilnemi nie można było dojść do ładu i porządku, zaangażowano w ostatnim sezonie dwóch

strażaków, których przydzieliła Zawodowa Straż Pożarna do pełnienia funkcyj portjerów w teatrze miejskim. Od czasu tego panuje wzorowy porządek, gdyż nie wpuszcza się do teatru nikogo z osób nieupoważnionych, pozatem strażacy pilnują bacznie, by osoby przebywające w teatrze nie paliły, przezco zmniejszyło się niebezpieczeństwo wybuchu pożaru.

W okresie sprawozdawczym dawał teatr Polski kilka przedstawień na niemieckiej części Górnego Śląska w Bytomiu, Gliwicach i Zabrzu.

Wydatki związane z utrzymaniem teatru, ponoszone przez miasto przedstawiają się jak następuje:

a) utrzymanie budynku i urządzenia wewnętrznego	79.035,72 zł.
b) wynagrodzenie mistrza teatralnego i elektryka	9.507,65 „
c) wydatki rzeczowe	13.846,18 „
d) tytułem subwencji wypłacono ogółem .	121.875,— „
Razem:	224.264,55 zł.

Dochód teatru przedstawiał się jak następuje:

a) czynsz dzierżawny za wyszynk teatralny	1.450,— zł.
b) opłaty z szatni	23.264,66 „
Razem:	24.714,66 zł.
Czyste wydatki na teatr wynosiły zatem	199.549,89 zł.

Oświetlenie sceny tutejszego teatru jest już zupełnie przestarzałe i pod tym względem miatso tutejsze stoi na ostatniem miejscu, chociaż przed wojną było odwrotnie. Dlatego też na urządzenie nowoczesnego oświetlenia i horyzontu wstawiono do budżetu na przyszły okres budżetowy kwotę 150.000 zł.

Jako dalszy wydatek na cele kulturalno-oświatowe miasto wydało w okresie sprawozdawczym:

a) na subwencjonowanie bibljotek, towarzystw kulturalno-oświatowych, na stypendja i t. p.	54.416,— zł.
b) na subwencjonowanie Śląskiej Pomocy Naukowej	5.000,— „
Razem:	59.416,— zł.

OPIEKA SPOŁECZNA.

Decernentem Urzędu Opieki Społecznej był do 4 października 1927 r. radca Magistratu Dr. Blume, od 5 października 1927 r. objął decernat radca miejski Dr. Przybyła.

Większe zmiany w porównaniu do roku ubiegłego w roku sprawozdawczym nie były do notowania. Działalność urzędu wynika przeważnie z załączonych zestawień statystycznych.

I. Urząd Opieki nad inwalidami i pozostałymi wojennymi i powstańczymi.

Pod opieką urzędu w roku sprawozdawczym było ogółem
141 inwalidów wojennych i powstańczych,
2340 pozostałych „ „

Ogólne wydatki związane z opieką nad inwalidami i pozostałymi wojennymi i powstańczymi wynosiły:

a) z funduszów państwowych	. . .	20.924,32 zł.
b) „ miejskich	. . . . .	41.100,10 „
	razem:	62.024,42 zł.

Podział kwoty tej na rodzaje zapomóg wynika z załączonego zestawienia statystycznego.

Na wyróżnienie zasługuje powierzenie Urzędowi w lipcu 1927 r. kompetencji badana wniosków inwalidów o skapitalizowanie rent inwalidzkich. W związku z tem powołano do życia komisję lekarską, która po raz pierwszy urzędowała w dniu 12 grudnia 1927 r.

Współpraca z organizacjami inwalidów była na ogół spokojna i zgodna.

II. Urząd Zdrowia.

A. Zwalczanie gruźlicy.

W roku sprawozdawczym w stosunku do roku ubiegłego walka z gruźlicą przybrała większe rozmiary ze względu na coraz to częstsze zgłoszenie wypadków zachorzeń na gruźlicę. Urząd wskutek tego wszelkiemi środkami, a w szczególności przez umieszczenie w szpitalu, udzielanie materjalnej pomocy (zapomogi w gotówce, mleko, lekarstwa itp.) przystąpił do radykalniejszej walki w tym kierunku. Do Urzędu zgłosiło się ogółem około 200 osób zagrożonych gruźlicą, które oddano badaniu lekarskiemu.

W szpitalach leczono:

64 osoby w szpitalu miejskim
15 osób „ „ dla dzieci
16 „ „ OO. Bonifratrów i
2 osoby w szpitalu św. Elżbiety,

razem: 97 osób, w tej liczbie 47 mężczyzn, 35 kobiet i 15 dzieci.

Tytułem zapomóg na dożywianie chorych wydano ogólną kwotę 630,— zł. Oprócz tego rozdzielono 500,— zł. pomiędzy chorych, fundowanych przez p. Jana Kiepurę na cele humanitarne.

Na gruźlicę leczono również 20 osób ambulatoryjnie. Ogólne koszta utrzymania chorych na gruźlicę w szpitalach i za lekarstwa wynosiły w ciągu 1927 r. 14.321,97 zł. Koszta za udzielone medykamenta dla osób, leczących się ambulatoryjnie wynosiły 2.906,95 zł.

B. Zwalczanie chorób wenerycznych.

Podobnie jak gruźlica leczenie chorób wenerycznych za pośrednictwem tutejszego Urzędu przybrało również w roku 1927 większe rozmiary. Mimo istnienia stacji eugenicznej przy Polskim Czerwonym Krzyżu Urząd tut. rozłożył opiekę nad chorymi wenerycznie, przychodząc im z jaknajwydatniejszą pomocą lekarską. Zgłosiło się ogółem 51 chorych, w tem 14 kobiet. Umieszczono w szpitalu

Miejskim	30	osób, w tem 12 kobiet,
OO. Bonifratrów	4	osoby
Szpitalu dla dzieci	3	„ (w tem 2 dziewcząt)
razem:	37	osób.

Oprócz leczenia szpitalnego przekazano 8 osób (w tem 2 kobiety) do leczenia ambulatoryjnego u lekarza specjalisty. Ogólne koszta utrzymania wenerycznie chorych w szpitalach wynoszą 3.787,07 zł., zaś koszta za udzielone lekarstwo dla ambulatoryjnie leczonych wynoszą 887,71 zł. Prócz tutejszego Urzędu zajmuje się również umieszczaniem w szpitalach wenerycznie chorych nierządnic obowiązkowo Policja Miejska, która pokrywa koszta z własnych środków.

C. Zwalczanie pijaństwa.

Ze względu na to, że walka z pijaństwem odbywa się przeważnie przez różne organizacje prywatne, Urząd tutejszy nie posiadał w roku 1927 żadnego wypadku, zgłoszonego do bezpośredniego zaopiekowania się nałogowym pijakiem. Potrzeba umieszczeń w zakładach wobec tego nie zachodziła.

D. Opieka nad kalekami.

Z końcem roku 1927 przystąpił Urząd do reorganizacji opieki nad kalekami i poczynił w tym kierunku odpowiednie kroki przygotowawcze. Z tego powodu też nie można podać ściślejszych danych w tym kierunku. Ogółem zarejestrowano 230 kalek w wieku szkolnym oraz ustalono ich stan materjalny. Wystąpiono do Województwa z wnioskami, by ze swej strony zajęło się opieką nad kalekami na podstawie ustawowego obowiązku.

III. Urząd Opieki nad młodzieżą.

A. Wychowanie zapobiegawcze.

Pod koniec roku 1927 było zarejestrowanych 151 dzieci (w tem 31 dziewcząt), co do których wdrożono postępowanie o wychowanie zapobiegawcze w roku sprawozdawczym i w latach ubiegłych. Dzieci te są pod stałym nadzorem Urzędu Opieki nad Młodzieżą, lub znajdują się w zakładach wychowawczych. Zaznaczyć należy, że każde dziecko z chwilą zgłoszenia jego upadku moralnego pozostaje pod stałą kontrolą niezależnie od tego, czy został stawiony wniosek o wychowanie zapobiegawcze. Urząd utrzymuje stały kontakt z zakładami wychowawczemi, które donoszą o przebiegu wychowania zakładowego. W wypadkach, gdy małoletni z zakładu zbiegnie, Urząd czyni starania wyśledzenia jego miejsca pobytu lub zwraca się do władz policyjnych o zarządzenie inwigilacji i doprowadzenie do zakładu.

W roku sprawozdawczym wdrożono przeciwko 23 małoletnim (w tem 3 dziewczęta) postępowanie zapobiegawcze. Do Sądu stawiono 5 wniosków o wydanie uchwały o wychowanie przymusowe. Z roku ubiegłego przejęto 3 wypadki, w których Sąd nie wydał jeszcze uchwały. Reszta małoletnich pozostawała pod stałym nadzorem Urzędu. W roku sprawozdawczym Sąd Powiatowy w Katowicach wydał 29 uchwał, mocą których przekazał na wychowanie zapobiegawcze 12 małoletnich (w tem 5 dziewcząt), umorzył postępowanie przeciwko 2 małoletn. (w tym 1 dziewczyna) z powodu ukończenia 18 lat i zawiesił postępowanie na okres od 6 miesięcy do 2 lat, przeciwko 14 małoletn. (w tym 1 dziewczyna. Ogółem umieszczono w zakładach w ciągu 1927 r. 15 małoletnich (w tym 4 dziewczęta), a mianowicie:

W zakładzie ks. Markiefki w Bogucicach 4 chłop. 2 dziewczęta, w zakładzie Domu Opieki N. M. P. w Częstochowie 2 dziewczęta, w Śl. Kraj. Zakładzie Wych. w Cieszynie 7 chłop. Koszta pierwszej wyprawy i koszta transportu wynosiły około 1.400,— zł.

B. Żłóbek miejski i Ochronki.

Od 1. X. 1927 r. lekarzem żłóbka miejskiego został Dr. Roszak, od 1. XII. 1927 r. siostrą przełożoną żłóbka p. Rudzka. W żłóbku znajdują się tylko zdrowe dzieci, pozbawione opieki rodzicielskiej, a wyjątkowo oddane do pielęgnacji przez osoby prywatne, przyczem wyłącznie tylko uwzględnia się matki pracujące (służące itp.). W ciągu 1927 r. było umieszczonych ogółem 64 dzieci, z tych 2 dzieci na koszt osób prywatnych, i 62 dzieci na koszt Urzędu Ubogich. Ogólna ilość dni pielęgnacyjnych wynosiła 8.524. Jedno dziecko zostało oddane rodzinie za własne.

Od grudnia 1927 r. żłóbek miejski znajduje się w stadjum reorganizacji.

W Ochronce znajdującej się przy żłóbku przebywało dziennie przeciętnie 21 dzieci za opłatą 50 gr. od dziecka. Dzieci oddawane są na cały dzień przez matki pracujące i otrzymują w Ochronce całkowite utrzymanie.

C. Ogniska Młodzieży.

W obrębie miasta znajdują się 2 Ogniska Młodzieży i to w Dębie i w Załężu. Ogniska Młodzieży są utrzymywane przez Magistrat. Koszta utrzymania wynosiły w roku sprawozdawczym 1.267,70 zł.

Porównując pracę w Ognisku w **Dębie** z lat ubiegłych, a 1927 r. widać znaczny postęp w jego rozwoju. Miesięcznych zebrań odbyło się 9, na których omawiano sprawy bieżące. Przeciętnie przybywało na zebranie 45 młodzieńców.

Ponieważ uczestnikom Ogniska brak najpotrzebniejszych wiadomości z życia współczesnej Polski, przeto urządzono 20 odczytów ilustrowanych przeźroczami świetlnemi.

Bibljoteka Ogniska przyczyniła się również do rozszerzenia wiedzy ogólnej młodzieży. Wypożyczono książek, tygodników i miesięczników razem 3174. Bibljoteka, znacznie powiększona w roku sprawozdawczym, cieszy się poważną frekwencją wypożyczających.

W roku sprawozdawczym rozwinęła się także gra w szachy. Odbyło się 11 schadzek szachistów i 3 turnieje, w których miejscowi szachiści okazali wysokie wyrobienie.

Ognisko odbyło jedną wycieczkę krajoznawczą. Również urządzono dla młodzieży „gwiazdkę".

Frekwencja w zimowych miesiącach wynosiła przeciętnie do 70, a w letnich około 25—30 osób dziennie.

Ognisku dostarczono w roku sprawozdawczym 1 fortepian, 7 parji szachów oraz kilka gier towarzyskich. Również zostały ubikacje świeżo wymalowane.

Ognisko Młodzieży w **Załężu** w roku 1927 liczyło 157 członków. Członkowie dzielą się na oddział starszy w liczbie 60 i młodszy w liczbie 97 członków.

Przy „Ognisku“ utworzono: sekcję szachistów w liczbie 16 zawodników, która odbyła 8 zawodów, następnie sekcję lekkoatletyczną, która przeprowadziła 16 zawodów, zyskawszy 8 nagród w postaci dyplomów. Ognisko posiada własną orkiestrę piszczałkową, która brała czynny udział przy różnych uroczystościach.

Młodzież zbierała się w lokalu „Ogniska“ każdego dnia w godzinach wieczornych spędzając czas przy grach i zabawach towarzyskich. Co dwa tygodnie odbywały się zebrania, na których omawiano sprawy bieżące i aktualne oraz wygłaszano referaty.

Ognisku dostarczono w roku sprawozdawczym jeden 3-lampkowy aparat radjowy, 1 bilard, czasopisma i kilka gier towarzyskich. Sala została zupełnie odrestaurowana i zaopatrzona w światło elektryczne i wodę. Ogniskami kierują jako opiekunowie nauczycielowie, którzy młodzieży wygłaszają popularne wykłady.

D. Opiekuństwo generalne i zawodowe.

a) Opiekuństwo generalne.

Przeniesienie z roku 1926 na rok 1927 . . .	173 wypadk.
Ubyło wskutek uzyskania pełnoletności . .	7 „
przechodzi na rok 1928:	166 wypadk.

b) Opiekuństwo zawodowe (dzieln. II., I., III.).

Przeniesiono z roku 1926 na rok 1927 . . .		1371 wypadk.
Przybyło w ciągu roku 1927		190 „
razem:		1561 wypadk.
Ubyło z powodu		
uzyskania pełnoletności	7	
śmierci	72	
poślubienia ojca matkę nieśl.	37	
wyprowadzenia się do innych miejsc.	34	
zamianowania innego opiekuna . . .	3	153 wypadk.
Przechodzi na rok 1928:		1408 wypadk.

Tytułem kosztów utrzymania wpłacono przez ojców nieślubnych . . . . 41.337,63 zł. i
11.281,49 mkn.
które wypłacono matkom wzgl. osobom troszczącym się o utrzymanie dzieci.

Skarg o koszta utrzymania wniesiono		126
i to: do Sądu w miejscu	74	
do Sądów pozamiejscowych . . .	26	
„ „ zagranicznych . . .	23	
Przesłuchań lokalnych było . . .		1220
Egzekucji zwyczajnych przeprowadzno.		232

Oprócz tego zastąpiono w 51 procesach opiekunów pozamiejscowych wzgl. zagranicznych przed Sądem pow. w miejscu.

E. Stacje Opieki nad Matką i Dzieckiem.

Na terenie miasta znajdują się następujące stacje:

1. Katowice, Lekarz do 30. IX. Dr. Bruck, od 1. X. 27. r. Dr. Roszak,
2. Bogucice, Lekarz Dr. Skupin,
3. Załęże, Lekarz Dr. Skiba,
4. Dąb, Lekarz Dr. Szczepański,
5. Ligota, Lekarz Dr. Maicher.

Porad udziela się bezpłatnie. Lekarz bada jemu przedstawione dzieci i informuje matki o stanie zdrowia dzieci. Leczenia w poradniach nie przeprowadza się. Biednym udziela się wsparcia w naturaljach. Szczegółowe dane o czynnościach Stacyj wynikają z załączonego zestawienia. Z końcem roku postanowiono stacje zorganizować przez wciągnięcie do opieki również i kobiet ciężarnych. Rezultat tej pracy będzie widoczny dopiero w roku przyszłym.

F. Kuchnie Mleka.

Frekwencja korzystających z kuchen mleka pozostała mniejwięcej w rozmiarach zeszłorocznych. Istniejące 3 kuchnie zużyły w roku sprawozdawczym 91.590 litrów mleka ogólnej wartości 43.325,— zł. Kwota ta zawiera również koszta produktów potrzebnych dla różnych mieszanek (płatki owsiane, mąka pszenna, mleko białkowe, cukier itp.). Z kuchen mleka korzystało ogółem 3961 osób. Ilość wydanych butelek mleka (porcji po 200 gr.) wynosiła 490.868.

G. Kolonje wakacyjne dla dzieci szkolnych.

Na kolonje wakacyjne wysłano w roku sprawozdawczym ogółem 901 dzieci zagrożonych gruźlicą, anemicznych, niedo-

krwistych, źle odżywionych itp. na letnisko w Rabce, Jastrzębiu-Zdroju, Gdyni i Goczałkowicach.

Dzieci otrzymały na letniskach oprócz niezbędnych kąpieli solankowych przedewszystkiem bardzo dobre odżywienie i przybrały na wadze aż do 7 kg.

Ogólne koszta przeciętne 4-tygodniowego pobytu 901 dzieci na letniskach wynosiły łącznie z kosztami transportu i przejazdu koleją 79.098,01 zł. czyli na jedno dziecko 87,97 zł.

Szczegółowe dane o przebiegu kuracji wynikają z załączonego zestawienia.

IV. Miejski szpital dla dzieci.

Lekarzem kierującym był do 30. września 1927 r. p. Dr. Bruck, od 1 października jest nim p. Dr. Roszak.

W miejskim szpitalu dla dzieci leczono w roku sprawozdawczym 329 dzieci.

Z tego zostało:

Oznaczenie oddziałów	Ogółem	Wylecz.			Polepsz.			Niewylecz.			Zmarło		
		m.	ż	raz.	m	ż	raz	m.	ż.	raz	m	ż	raz.
Chirurgiczny	5	2	1	3	—	—	—	1	—	1	1	—	1
Wewnętrzny	178	69	65	134	1	1	2	2	3	5	23	13	36
Gruźlica	27	3	17	20	—	1	1	4	1	5	-	1	1
Choroby skórne	53	20	21	41	—	1	1	2	2	4	3	4	7
Choroby płciowe	9	1	6	7	-	—	—	—	—	—	1	2	3
Choroby umysłowe	3	—	—	—	—	—	—	1	1	2	–	1	1
Razem:	275	95	110	205	1	3	4	10	7	17	28	21	49

Przypływ i odpływ chorych według miesięcy:

Miesiące	Liczba łóżek	Stan na pocz. roku wzgl. mies.	Przybyło			Wypisano			Zmarło			Dni pielęgnacyjn.
			m.	ż	raz.	m.	ż	raz	m.	ż.	raz.	
Styczeń	60	41	10	11	21	6	7	13	2	—	2	1439
Luty	60	47	5	8	13	8	16	24	3	—	3	1237
Marzec	60	33	10	16	26	6	8	14	4	3	7	1011
Kwiecień	60	38	12	10	22	4	9	13	—	1	1	1298
Maj	60	46	15	15	30	6	11	17	1	2	3	1579
Czerwiec	60	56	8	16	24	14	11	25	2	2	4	1533
Lipiec	60	51	13	15	28	12	17	29	1	1	2	1583
Sierpień	60	48	19	14	33	9	13	22	3	5	8	1464
Wrzesień	60	51	22	10	32	16	12	28	5	2	7	1559
Październik	60	48	16	6	22	12	4	16	2	2	4	1455
Listopad	60	50	11	10	21	6	8	14	2	1	3	1453
Grudzień	60	54	5	11	16	7	4	11	3	2	5	1631
Razem	60	563	146	142	288	106	120	226	28	21	49	17242

Z 329 dzieci zwolniono:

jako wyleczone	205	dzieci
w niewyleczonym stanie . .	17	„
w polepszonym stanie . . .	4	„
zmarło	49	„
Pozostało w ewidencji na następny rok .	54	„
Razem:	329	dzieci

Liczba dni pielęgnacyjnych 17.242, przeciętny czas pobytu dziecka w szpitalu wynosił 52 dni.

Z leczonych dzieci było 165 chłopców i 164 dziewcząt.

Przypływ chorych dzieci według wieku:

Miesiące	Ogół.	Wiek — lat 0–1	1–5	5–10	10–15	Wiek niez.
Styczeń	62	31	18	8	3	2
Luty	13	3	4	4	1	1
Marzec	26	16	2	7	1	—
Kwiecień	22	10	5	6	1	—
Maj	30	12	8	5	1	4
Czerwiec	24	13	4	1	4	2
Lipiec	28	14	7	4	1	2
Sierpień	33	20	7	3	3	—
Wrzesień	32	19	10	3	—	—
Październik	22	15	3	1	1	2
Listopad	21	14	3	1	1	2
Grudzień	16	13	2	—	—	1
Razem:	329	180	73	43	17	16

Dzieci ślubnych było . . .	169
Dzieci nieślubnych było . .	160
Razem:	329

Z Katowic było dzieci	258
z Wojew. Śląskiego (włącznie Cieszyn) .	52
z byłej Kongresówki	16
z zagranicy (Niem. Śląsk)	3

Przypływ chorych według wyznania:

Miesiące	Wyznanie ogółem kat.	ew.	moj.	praw.	raz.	Wyznanie męskich kat.	ew.	moj.	raz.	Wyznania żeńskich kat.	ew.	moj.	praw.	raz.
Styczeń	61	1	—	—	62	29	—	—	29	32	1	—	—	33
Luty	12	1	1	1	13	4	1	—	5	8	—	—	—	8
Marzec	25	—	—	1	26	10	—	—	10	15	—	—	1	16
Kwiecień	21	—	1	—	22	11	—	1	12	10	—	—	—	10
Maj	26	2	2	—	30	13	1	1	15	13	1	1	—	15
Czerwiec	23	1	—	—	24	6	1	—	7	17	—	—	—	17
Lipiec	25	2	1	—	28	13	—	—	13	12	2	1	—	15
Sierpień	29	2	2	—	33	16	1	2	19	13	1	—	—	14
Wrzesień	27	1	4	—	32	17	1	4	22	10	—	—	—	10
Październik	21	1	—	—	22	15	1	—	16	6	—	—	—	6
Listopad	19	1	1	—	21	10	1	—	11	9	—	1	—	10
Grudzień	14	1	1	—	16	4	1	—	5	10	—	1	—	11
Razem	303	13	12	2	329	148	8	8	164	155	5	4	1	165

Choroby według oddziałów i miesięcy:

Miesiące	Chirurgia			Choroby wewnętrzne			Choroby skórne płciowe		
	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem
Styczeń	--	1	1	21	22	43	3	7	10
Luty	—	—	—	19	23	42	2	8	10
Marzec	1	—	1	17	21	38	4	8	12
Kwiecień	—	—	—	20	19	39	4	7	11
Maj	—	—	—	21	21	42	10	10	20
Czerwiec	—	—	—	22	24	46	11	11	22
Lipiec	—	—	—	27	26	53	5	9	14
Sierpień	—	—	—	30	20	50	8	12	20
Wrzesień	—	—	—	40	20	60	8	5	13
Październik	1	—	1	33	16	49	9	6	15
Listopad	1	—	1	27	17	44	11	7	18
Grudzień	—	—	—	29	19	48	8	9	17
Razem:	3	1	4	306	248	554	83	99	182

Miesiące	Choroby umysłowe			Gruźlica		
	m.	ż.	razem	m.	ż.	razem
Styczeń	1	1	2	4	3	7
Luty	1	—	1	3	3	6
Marzec	1	—	1	3	4	7
Kwiecień	1	—	1	2	7	9
Maj	1	—	1	4	9	13
Czerwiec	1	—	1	5	7	12
Lipiec	—	1	1	3	7	10
Sierpień	—	1	1	2	7	9
Wrzesień	—	—	—	3	5	8
Październik	—	—	—	3	3	6
Listopad	—	1	1	4	4	8
Grudzień	—	1	1	3	2	5
Razem:	6	5	11	39	61	100

Choroby zakaźne leczone w szpitalu według miesięcy:

Miesiące	Choroby								Ogółem
	Gruźlica wszelkie wypadki	Kiła	Grypa	Krztusiec	Czerwonka	Odra	Płonica	Tyfus	
Styczeń	6	4	2	1	1	—	—	—	14
Luty	4	4	1	1	1	—	—	—	11
Marzec	7	3	2	1	—	—	—	—	13
Kwiecień	8	2	4	1	—	1	—	—	16
Maj	11	3	4	—	—	1	—	—	19
Czerwiec	11	2	1	—	—	—	—	—	14
Lipiec	8	2	1	—	—	2	1	—	14
Sierpień	7	2	1	—	—	—	—	—	10
Wrzesień	6	1	1	—	—	—	1	—	10
Październik	5	1	2	—	—	—	1	—	9
Listopad	8	—	2	—	—	—	—	—	10
Grudzień	4		4	—	—	—	—	—	8
Razem:	85	24	25	4	2	4	3	—	148

Przypływ chorych dzieci w szpitalu

M i e

Oznaczenie chorób	Styczeń			Luty			Marzec			Kwiecień			Maj			Czerwiec		
	m	ż.	raz.	m.	ż.	raz.	m.	ż.	raz	m.	ż.	raz.	m.	ż.	raz.	m.	ż	raz.
Gruźlica	3	3	6	—	—	—	—	4	4	—	2	2	1	2	3	1	1	2
Kiła	1	3	4	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	1	1
Obserwacja na kiłę	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grypa	1	—	1	—	—	—	3	1	4	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Atrofja (Wycieczen.)	5	2	7	2	—	2	—	1	1	2	—	2	3	1	4	2	2	4
Wewnętrzna	8	11	19	2	5	7	1	3	4	6	4	10	5	6	11	4	8	12
Skórna	4	3	7	1	—	1	3	4	7	2	2	4	2	3	5	2	2	4
Idjotyzm	1	1	2	—	—	—		—	—	—	—	—		—	—	—	—	—
Krztusiec	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zapal. nerek		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chirurgiczn.	1	2	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—
Płonica	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—
Choroba ocz.	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Czerwonka	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Odra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Dur Brzuszny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaza wysiekowa	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Obserw. na gruźlicę	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1	2	—	—	—
Konwulsje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zap. mózgu	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—
Zap. płuc	—	1	1	—	—	—	1	1	2	1	—	1		—	—	—	—	—
Skrofuły	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	2	3		—	—
Przedwczesny poród	1	2	3	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Razem:	29	33	62	5	7	12	10	16	26	12	11	23	15	15	30	9	15	24

dla dzieci według chorób i miesięcy

s i ę c e

Lipiec			Sierpień			Wrzesień			Październik			Listopad			Grudzień			Ogółem		
m.	ż.	raz.	m.	ż.	raz.	m.	ż.	raz	m.	ż.	raz.	m.	ż.	raz.	m.	ż.	raz.	m.	ż.	raz.
—	2	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	6	18	24
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2	7	9
—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—		—	1	—	1	—	—	—	—	2	2	5	4	9
1	1	2	1	—	1	3	—	3	2	—	2	—	1	1	—	—	—	21	8	29
8	8	16	12	7	19	12	6	18	5	1	6	5	3	8	3	4	7	71	66	137
1	2	3	4	3	7	3	—	3	4	2	6	4	—	4	1	4	5	31	25	56
—	1	1	—	—	—	—		—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	2	3	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2
—	—	—	—	—	—	1	1	2	2	—	2	1	—	1	—	—	—	7	3	10
1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—		—	—	—	—	—	—	2	—	2
—	1	1	—	1	1	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	7
—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5
—	—	—	1	1	2	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	—	3	6	9
—	1	1	—	—	—	—	—		—	1	1	—	—	—	1	—	1	3	6	9
12	17	29	19	14	33	22	10	32	17	5	22	11	10	21	5	10	15	166	163	329

Opłaty kuracyjne.

Z pośród chorych pielęgnowano	Rok 1927 chorych	dni	opłaty zł. gr.
Na rachunek rodziców prywatnych	62	2672	8976,62
„ „ Państw. pomocy lekarskiej	5	331	502,49
„ „ Kas Chorych Miejscowych i pozamiejscowych	58	3345	9485,79
„ „ Miejscowego Urzędu Ubogich	145	8231	18016,20
„ „ Miejscowego Urzędu Zdrowia	23	1596	3222,50
„ „ Obcych Związków Ubogich	7	441	1020,45
Bezpłatnych dzieci mamek . . .	23	1626	—,—
Bezpłatnych dzieci biednych przebywających tylko parę godzin .	6	—	—,—
razem:	329	17242	41224,05

Z powyższych cyfr wynika, że szpital rozwija się i cieszy się dobrą frekwencją. W porównaniu do ubiegłego roku wzrosła frekwencja o 11 dzieci. Frekwencja byłaby o wiele wyższą, gdyby Ogólno-Miejscowa Kasa Chorych na miasto Katowice przekazywała chore dzieci na dłuższy okres czasu niż na 14 dni i na dogodniejszych warunkach. Zdarzało się bowiem, że ojciec dziecka musiał w niektórych wypadkach ponosić koszta utrzymania i lekarstwa. To samo zdarzyło się i u członków Państwowej pomocy lekarskiej, gdzie ojciec dziecka ponosił 25% kosztów za pielęgnowanie oraz wszelkie koszta za lekarstwa. Poczyniono odpowiednie kroki celem zniesienia tego anormalnego stanu.

Szpital dysponujący obecnie 60 łóżkami, okazuje się już za mały i koniecznie potrzebna jest jego dalsza rozbudowa. Przedewszystkiem brakuje w szpitalu odpowiednia stacja izolacyjna dla zakaźnych chorób.

W roku sprawozdawczym uruchomiono stację przyjecia, którą włącznie z klatką schodową i jednym pokojem izolacyjnym odpowiednio wymalowano i umeblowano.

Inwentarz szpitala uzupełniono o 2 szafy na bieliznę, jedną maszynę do szycia, 1 leżankę i 1 aparat termiczny.

Pielęgnowaniem dzieci zajmowało się 7 sióstr z zakonu służebnic P. Marji, z których służbę pełniło 5 dniem i 2 nocą. Oprócz tego pełniło służbę pomocniczą 40 uczennic ze szkoły

pielęgniarek, których cyfra w ciągu roku zmalała przez ukończenie szkoły. Mamek zatrudniano razem 23, które obok karmienia dzieci wykonywały różne prace domowe.

Ogólne wydatki szpitala wynosiły .		68.676,20 zł.
Dochód wynosił		41.224,05 „
	Niedobór:	27.452,15 zł.

Szkoła pielęgniarek:

Kierownikiem szkoły do 30 września 1927 r. był lekarz Dr. Bruck, a od 1 października 1927 r. powołany od tego dnia na stanowisko kierującego lekarza szpitala Dr. Roszak, który wspólnie z lekarzem specj. udzielał nauki o pielęgnowaniu dzieci, wykładał o chorobach dzieci, połogach itd.

Z 40 zapisanych uczenic, które uczęszczały do szkoły i przechodziły praktykę w szpitalu, zdało egzamin w roku sprawozdawczym 21, a to 6 uczennic z wynikiem bardzo dobrym, 11 uczennic z wynikiem dobrym i 2 z wynikiem dostatecznym. W liczbie 21 uczennic zdały egzamin również 2 siostry z zakonu służebnic P. Marji i to jedna z wynikiem dobrym, a druga z wynikiem dostatecznym.

V. Opieka ogólna.

A. Kuchnie ludowe.

W obrębie miasta Katowic znajduje się 7 kuchen ludowych, prowadzonych przez Lokalne Komitety pomocy bezrobotnym wzgl. przez zarządy zakładów. Kuchnie udzielają bezrobotnym i biednym obiadów za opłatą 10—20 gr. za porcję i niektórym osobom bardzo biednym bezpłatnie.

W kuchniach wydano w roku sprawozdawczym:

	porcji płatn.	porcji bezpłatn.	Razem
1. Kuchnia przy kościele św. Piotra i Pawła	18.540	305.060	323.600
2. Kuchnia przy kośc. N.M.P.	65.783	170.598	236.081
3. Kuchnia przy zakładzie Ks. Markiefki w Bogucicach .	15.396	34.584	49.980
4. Kuchnia dla bezrob. w Załężu	58.704	102.816	161.520
5. Kuchnia przy zakładzie św. Jadwigi w Załężu . . .	—	33.300	33.300
6. Kuchnia przy zakładzie św. Elżbiety	—	14.160	14.160
7. Kuchnia przy zakładzie OO. Bonifratrów	—	49.920	49.920
Razem:	158.420	710.438	868.861

Tytułem subwencji udzielono kuchniom:

a) **ze środków wojewódzkich:**

1.	Kuchni przy kościele św. Piotra i Pawła .	8.900,— zł.
2.	„ „ „ N. M. P.	11.150,— „
3.	„ „ zakładzie Ks. Markiefki . .	3.150,— „
4.	„ dla bezrobotnych w Załężu . . .	2.350,— „
5.	„ przy zakładzie św. Jadwigi w Załężu	6.700,— „
6.	„ „ „ „ Elżbiety . . .	1.400,— „
7.	„ „ „ OO. Bonifratrów .	2.750,— „
	Razem:	36.000,— zł.

b) **ze środków miejskich:**

1.	Kuchni przy kościele św. Piotra i Pawła . .	14.400,— zł.
2.	„ „ „ N. M. P.	16.800,— „
3.	„ „ zakładzie Ks. Markiefki . .	3.600,— „
4.	„ dla bezrobotnych w Załężu . . .	13.200,— „
5.	„ przy zakładzie św. Jadwigi . . .	1.200,— „
	Razem:	49.200,— zł.

Oprócz udzielonych subwencyj ponosiło miasto koszta za opał i wodę, jak również koszta uzupełnienia inwentarza itd. Koszta te wynosiły 4.059,51 zł.

B. Subwencje dla zakładów dobroczynnych i sierocińców.

Tytułem subwencyj zwyczajnych udzielono w roku sprawozdawczym:

1.	Klasztor OO. Bonifratrów	625,— zł
2.	Zakład św. Elżbiety	1.000,— „
3.	Sierociniec „Augusta“	375,— „
4.	Zakład „Thabea“	375,— „
5.	Zakład Ks. Markiefki	1.000,— „
6.	Związek dyakonisek	375,— „
7.	Zakład Sóstr Marji Jastrzębie-Zdrój . . .	375,— „
8.	Sierociniec im. Dr. Mielęckiego	625,— „
9.	Konwent służebnic Marji — Dąb . . .	875,— „
10.	Zakład sióstr św. Jadwigi	875,— „
11.	Konwent służebnic Marji — Ligota . . .	375,— „
12.	Stowarzyszenie Niewidomych	1.250,— „
13.	Związek Kolumn Sanitarnych	1.875,— „
14.	Misja Dworcowa	375,— „
	razem:	10.375,— zł.

C. Wsparcie gwiazdkowe dla rencistów socjalnych, wstydliwych, ubogich i t. p.

Tytułem nadzwyczajnych subwencyj na urządzenie „gwiazdki“ dla biednych udzielono:

1) Parafja N. M. P.

a) Polskie Towarzystwo św. Winc. à Paulo .	500,— zł.
b) Niemieckie Tow. św. Winc. à Paulo . .	500,— „
c) Ochrona Kobiet	300,— „
d) Niemiecko-katol. Związek Kobiet . . .	300,— „

2) Parafja św. Piotra i Pawła.

a) Polskie Tow. św. Wincentego à Paulo .	500,— zł.
b) Niemieckie Tow. św. Winc. à Paulo . .	500,— „

3) Parafja Bogucice.

a) Polskie Tow. św. Winc. à Paulo . . .	450,— zł.
b) Niemieckie Tow. św. Winc. à Paulo . .	450,— „
c) Niemiecki Związek Kobiet	200,— „

4) Parafja Załęże.

a) Towarzystwo św. Jadwigi	300,— zł.
b) Tow. nad biedną dziatwą szkolną . . .	300,— „
c) Niem. Tow. św. Winc. à Paulo	300,— „

5) Parafja Dąb.

a) Polskie Tow. św. Winc. à Paulo . . .	300,— zł.
b) Niemieckie Tow. kościelne	200,— „

6) Klasztor Franciszkański Ligota.

a) Tow. Matek Chrześcijańskich	300,— zł.

7) Parafja ewangelicka.

a) Ewangelicki Związek Kobiet	400,— zł.
b) Ewang. Tow. Pielęgnacji Chorych . . .	300,— „
c) Tow. Polskich Ewangelików	300,— „

8) Inne Tow. i Organizacje.

a) Tow. Uniwers. Robotniczych	1.000,— zł.
b) Sekcja Kobiet „Arbeiterwohlfahrt“ . . .	300,— „
c) Tow. Polek przy N. M. P.	500,— „
d) Tow. Polek przy Ch. D.	500,— „

e) Wydział Kobiet przy P. P. S.	500,—	„
f) Związek Uchodźców Śląskich	500,—	„
g) Związek Tow. Polek Wojew. Śląskiego .	500,—	„
razem:	10.200,—	zł.

Pomoc dla rencistów socjalnych.

Tytułem jednorazowych zapomóg gwiazdkowych dla biednych rencistów socjalnych wypłacono:

w dzieln.	I.	dla 626 rodzin	8.617,—	zł.
„ „	II.	„ 637 „	8.856,—	„
„ „	III.	„ 674 „	8.404,—	„
„ „	IV.	„ 128 „	1.844,—	„
		razem:	27.721,—	zł.

Wsparcia dla pojedyńczych rodzin wahały się od 10 do 20 złotych.

Pomoc dla uchodźców.

Pod koniec 1926 r. rozpoczęto z akcją doraźnej pomocy dla uchodźców, którą ukończono w roku sprawozdawczym. Z akcji tej korzystało ogółem 540 rodzin. Tytułem jednorazowych zapomóg wypłacono kwotę 25.000,— zł., która wyasygnowana została z funduszów państwowych.

Jednocześnie przeprowadzono rejestrację uchodźców. Ogółem zebrano 1462 deklaracji, które wysłano do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Pomoc dla biednych dzieci przystępujących do I. Komunji św.

Z akcji tej korzystało:

177 dzieci rodzin bezrobotnych,
610 „ „ robotników z liczną rodziną,
13 „ „ żyjących w rozwodzie,
64 „ „ inwalidów,
57 sierót wojennych,
186 sierót cywilnych,
26 dzieci nieślubnych,
razem: 1133 dzieci.

Zapomogi udzielono z reguły w naturaljach.

Ogółem wydano:

564 ubrań dla chłopców,
1039 par bucików dla chłopców i dziewcząt,
429 sukienek dla dziewcząt.

Koszta związane z tą akcją wynosiły 43.176,28 zł. czyli przeciętnie 38,10 zł. dla jednego dziecka.

Oprócz tego udzielono w 13 wypadkach jednorazowe zapomogi w gotówce z funduszów przekazanych przez Śląski Urząd Wojewódzki w łącznej kwocie 540,— zł.

OPIEKA NAD UBOGIMI.

Urzędowanie w Oddziale dla spraw ubogich pozostało w roku 1927 to samo jak w roku 1926, oprócz 2-ch zmian, a to w akcji zwalczania żebraniny i wypłacania wsparć bieżących. W dzielnicach wypłacono wsparcie bieżące w roku 1926 przez Kasy Ekspozyturowe, zaś w roku 1927 kasy te zostały zniesione i wypłata odbywa się przez naczelników obwodowych.

Miasto Katowice posiada 3 domy dla starców, 1 schronisko dla bezdomnych i 1 dom pracy dobrowolnej, a mianowicie:

W dzielnicy I Dom dla starców przy ul. Raciborskiej dla kobiet. Schronisko dla bezdomnych przy ul. Wojewódzkiej 60 i Dom Pracy Dobrowolnej przy ul. Strzeleckiej, a w dzielnicy II i III po 1 domie dla starców.

Akcja zwalczania żebraniny była w roku 1927 prowadzona w odmienny niż dotąd sposób. Uruchomiono dom pracy dobrowolnej, gdzie żebracy zdolni do zarobkowania znajdują zatrudnienie. Druga kategorja żebraków kaleki itp. wspiera się przez Biuro Opieki nad żebrakami. Tam otrzymują bony żywnościowe codziennie na chleb i obiad, zaś co drugi dzień na towary mięsne i raz w tygodniu na smalec. Oprócz tego otrzymują ubrania. Obecnie wydaje się dziennie na utrzymanie żebraków 42 bony.

W Domu Pracy Dobrowolnej zatrudnia się:

mężczyzn	28
kobiet	7

Na godzinę zarabiają 0,50 zł.

Wykonują pracę jak rąbanie drzewa, wyrabianie mioteł, stolarki, pantofli, krawiectwo i wyrabianie pończoch.

Dom Pracy Dobrowolnej, jak również finansowanie całej akcji zwalczania żebraniny pokrywa się z funduszów miasta i składek Kupiectwa miejscowego, które na ten cel dobrowolnie się opodatkowało.

SZPITAL MIEJSKI.

Stan chorych w dniu 1. 1. 1927 r. wynosił

	mężczyzn	kobiet	chłopców	dziewcząt
	25	55	5	1
przyjęto w ciągu roku	699	1174	184	134
razem leczono:	724	1229	189	135
Zwolniono w ciągu roku	621	1061	162	121
zmarło	41	51	17	10
W stanie pozostało dnia 1. 1. 28 r.	62	117	10	4

Między przyjętymi było miejscowych 1681
zamiejscowych 510
2191

Z tych było 2079 katolików
56 ewangelików
52 wyzn. mojż.
4 innowierców
2191

Leczono na koszt:		
	Ogólno Miejsc. Kasa Chorych	687 osób
	Urząd Opieki n. Ubogimi . .	443 „
	Policja Miejska	519 „
	Kolejowa Kasa Chorych . .	181 „
	Kasa Chor. Huty Cynkowej .	1 „
	Rozmaite Kasy Chorych . .	71 „
	Opieka nad Bezrobotnymi .	66 „
	Urząd Dobroczynności . .	4 „
	Pom. Lek. dla Prac. Państw. .	131 „
	Rozmaite gminy	7 „
	Własne koszta	81 „
		2.191 osób

Porodów było: 43 chłopców,
41 dziewcząt,
z tego nieżyjących było: 2 chłopców i 5 dziewcząt.

Dni pielęgnacyjnych było:

dla mężczyzn . . . 18.165
„ kobiet 39.113
razem: 57.278

W tut. szpitalu zmarło . . . . , 119 osób

Zwłoki przekazano do szpitala dla przechowania lub do dyspozycji prokuratury . . . . . 103 osoby

Ogólna liczba zmarłych przechowanych w naszej kostnicy wynosi zatem . . . . . . 222 „

Pochowanie zwłok odbyło się w 128 wypadkach na koszt Urzędu Opieki n. Ubogimi, w 94 wypadkach na koszt pozostałych.

POŚREDNICTWO PRACY I OPIEKA NAD BEZROBOTNYMI.

Tak jak w roku poprzednim zachował Oddział VII w roku bieżącym swój podział organizacyjny a mianowicie:

Sekcja I — Urząd Pośrednictwa Pracy.
Sekcja II — instytucja Zastępcza Funduszu Bezrobocia.
Sekcja III — Opieka społeczna nad bezrobotnymi.

Sekcja I.

Stan bezrobocia wynosił na początku roku 4.056 bezr.
„ końcu „ 3.076 „
z czego mężczyzn . 2.438
a kobiet . . . 638

Przybyło bezrobotnych . .	6.190	
a ubyło „ . .	7.170	
Po raz pierwszy rejestrowało się bezrobotnych .		3.281
Powtórnie lub po kilkakroć zgłosiło się . . .		3.107

Pośredniczeń do pracy na wolne miejsca uskuteczniono w ciągu roku 6.390 tut. bezrobotnych zarejestrowanych, 4.198 obywateli miasta Katowic transferowano z pracy do pracy i 1.679 zamiejscowych pracowników. Skreślono z ewidencji na podstawie przeprowadzonej kontroli 440.

Kontroli osobistych wykonano	119.992
„ domowych	2,314
i „ zakładów pracy	281

Sekcja II.

Z początkiem roku 1927 pobierało 2.691 bezrobotnych zasiłki, zaś z końcem roku sprawozdawczego tylko 2.386 bezrobotnych.

Pomiędzy bezrobotnymi, którym płacono zasiłki było w roku 1927:

29 obcokrajowców, u których stwierdzono obywatelstwo,
162 inwalidów: górniczych, hutniczych, wojennych i powstańczych,
85 bezrobotnych w podeszłym wieku — ponad 60 lat,
21 „ młodocianych do lat 18,
346 kobiet,
3218 dzieci, które są na utrzymaniu bezrobotnych.

W ciągu roku wypłacono tyt. zasiłków stałych następujące kwoty:

dla akcji ustawowej pracown. fizyczn. . . .	359.407,93 zł.
dla akcji dor. pom. państw. pracown. umysł. .	28.409,43 „
dla akcji dor. pom. państw. pracown. fizyczn. .	874.843,31 „
dla akcji wojewódzkiej (niem.)	40.409,38 „
dla przejętych z akcji niemieckiej	126.504,61 „
razem:	1,429.574,66 „

W miesiącach września i października ub. r. skasowano w Dzielnicy III samodziałające biuro spraw bezrobotnych jak również kasy wypłat zasiłków Dzieln. III i II i przydzielono do Oddziału VII.

Sekcja III.

Jednorazowych zapomóg z funduszu dla najbiedniejszej ludności udzielono w 3.243 wypadkach na sumę 73.980,51 zł.

Pogrzebów t. zw. ubogich przydzielono . 83

Przekazów lekarskich wydano . . . 6.297

Mleka sterylizowanego przyznano dla	1489	dzieci na	26.945 l.
oraz dla innych osób	630	„	8.719 „
Razem więc dla osób	2119	ogółem	35.664 l.

Znaczków ubezpieczeniowych udzielono w 33 wypadkach.

W opiece szpitalnej przebywały 24 osoby przez 539 dni.

Transportów ciężkochorych wykonano 2.

ADMINISTRACJA PODATKOWA.

Rok 1927 przyniósł znaczne przewroty w dziedzinie podatkowej, z któremi nie liczono się przy ustaleniu budżetu, na niekorzyść miasta.

1. Podatek dochodowy, od uposażeń itd.

Najważniejsza zmiana zaszła w podatku dochodowym. Ustawę z roku 1924 o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych znowelizowano z znacznym uszczerbkiem dochodów dla miasta. Mianowicie wydano rozporządzenie dnia 27. X. 1927 r. do obowiązującej ustawy z dnia 8. VII. 1926 r., które zarządza podział podatku dochodowego oraz dodatku komunalnego od dochodu z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę na gminy zamieszkania pracobiorcy, bez względu na wysokość opodatkowanego dochodu, a to z mocą obwiązującą wstecz od 1. lipca 1926 r. Przed

wydaniem cytowanego rozporządzenia przypadał ten podatek w pełnej mierze miastu jako gminie przypisu, wzgl. siedziby przedsiębiorstw od pracowników zamieszkałych poza terenem miasta Katowic. Pracy tej w zupełności nie załatwiono dotychczas, a to z powodu braku podkładek, których Władze Skarbowe dotychczas jeszcze nie nadesłały. Gminom mającym udział za zaległy czas wypłacono zaliczki. Straty z tego tytułu wynoszą dla miasta około 700.000.— zł.

Pozatem pociąga nowe rozporządzenie z powodu uskutecznienia podziału tego podatku za czas bieżący i ubiegły od 1. VII. 1926 r. przez Magistrat, powiększenie personelu administracji podatkowej w poważnej mierze za sobą, ponieważ trzeba miesięcznie od 2.000 firm podział podatku prowadzić.

Zaś co do pretensji miasta Katowic do innych gmin Województwa Śl. przeprowadzono 15. XII. 1927 r. specjalny spis wszystkich obywateli Katowic z zapodaniem, czem się trudnią wzgl. gdzie pracują. Wynagrodzenie za czynności rozdzielcze w wysokości 2 % od przypadających gminom z rozdziału kwot pokrywa dotychczas koszta administracyjne. Dalsze zmniejszenie wpływów z podatku dochodowego nastąpi od 1. IV. 1928 r., a to z powodu zniesienia ustawy o poborze dodatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego od uposażeń urzędników państwowych. Strata dla miasta wynosić będzie z tego tytułu około 600.000 zł. rocznie.

2. Podatek dochodowy od osób prawnych.

Ustawa z roku 1924 o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych także uległa zmianie na niekorzyść miasta. Mianowicie dotyczy nowela podatku dochodowego, płaconego przez podatników, mających dochód z przedsiębiorstw ponad 15.000 zł. rocznie. 15%-wy udział w państwowym podatku oraz dodatek komunalny przedsiębiorstw z siedzibą w Katowicach podzieliło miasto już na rok 1926 i 1927

a) na miasto Katowice jako siedzibę zarządu przedsiębiorstwa	25 %
b) na gminy wykonywania przedsiębiorstwa . . .	20 %
c) na gminy zamieszkania pracowników danego przedsiębiorstwa	55 %
razem:	100 %

Wskutek ciągłych narzekań gmin i Związku Gmin Województwa Śląskiego na gminę miejską Katowice, — iż ona jest uprzywilejowana wobec innych gmin i pobiera procentualnie większe udziały w podatkach dochodowych — przygotował

Sejm Śląski nową nowelę do ustawy, która obniża nam udział jako gminie siedziby zarządu przedsiębiorstw z 25 % na 15 % wpłaconych podatków. Magistrat upatrując w tem zagrożenie równowagi budżetu na rok 1927, wniósł prośbę do Urzędu Wojewódzkiego — Wydział Samorządowy — oraz do innych czynników o zaniechanie tej zmiany w bieżącym roku budżetowym. Sejm Śląski uchwalił stawić miasto Katowice na równi z innemi gminami i ustalił udział na 15 % z mocą obowiązującą od przyszłego roku budżetowego, t. j. od 1. IV. 1928 r. Za lata 1924—1926 Władze Skarbowe nie jednolicie postępowały przy przekazywaniu miastu udziału w podatku dochodowym i dodatku komunalnego. Mianowicie przy dwóch najpoważniejszych spółkach akcyjnych podzieliły ten udział, wzgl. podatek na cały szereg gmin ze szkodą dla miasta, zaś przy spółkach, które mają siedzibę poza Katowicami, nie podzielono tegoż, tak, iż miasto zostało poszkodowane na sumę około 700.000,— zł.

Do września 1927 nie posiadało miasto żadnego spisu osób prawnych, podlegających opodatkowaniu, a to już od r. 1924.

Zaprowadzono ścisłą kontrolę nad wymiarami podatku dochodowego w Wydziale Skarbowym, Urzędzie Skarbowym, i dla skontrolowania uiszczeń w Kasie Skarbowej.

Nieomal stale wydelegowanym jest jeden urzędnik administracji podatkowej dla tejże pracy w interesie finansów miasta.

3. Podatek do patentów akcyzowych.

Dodatki do państwowych podatków pobierano dotychczas w wysokości:

a) od patentów na wyroby . . . . 100 %

b) od patentów na sprzedaż trunków wódczanych i spirytusowych . . . . , 200 %

Dodatek pod b) obniżono wskutek Ustawy Sejmu Śląskiego na . . . . , , , 100 %

Obniżenie dochodu z tego tytułu wynosi około 20.000 zł. rocznie.

4. Podatek przemysłowy.

Podatku przemysłowego za czas od 1. I. 1924 r. do końca roku 1925 w wysokości 0,5 % na rzecz miasta, Władze Skarbowe nie wymierzyły. Wskutek domagań Magistratu Wydział Skarbowy uskutecznił wymiar w formie podatku ideal-

nego za czas od 1. IV. 1924 r. do 31. XII. 1925 r. na kwotę 135.000,— zł. Dalszego wymiaru za czas od 1. I. do 31. III. 1924 r. domaga się Magistrat. 85.000,— zł. podatku przemysłowego pobrał Wydział Powiatowy w Katowicach z Kasy Skarbowej w Siemianowicach za kopalnię Wujek mylnie po wcieleniu Ligoty do Katowic za czas 1924—1927. Po zbadaniu sprawy, powyższą kwotę Wydziałowi Powiatowemu potrącono.

5. Podatek od nabycia nieruchomości.

Nową ustawą obniżono pobór tegoż podatku dla gmin z 3 % na 1½% i to od 1. I. 1928 r. Różnica w dochodzie dla miasta za jeden rok budżetowy wynosi około 50.000,— zł.

5a. Podatek budynkowy.

Po zniesieniu samoistnych gmin i wcieleniu ich do miasta Katowic z powodu braku materjału katastralnego pominięto większa część budynków w dzieln. IV., oraz kopalnię Wujek przy wymiarze podatku budynkowego za czas od 1. I. 1925 r. do końca roku 1927. Dodatkowy wymiar podatku wynosi 75.000.— zł.

Celem opodatkowania wszystkich budynków sporządzono wedle stanu z dnia 15. XII. 1927 r. spis wszystkich właścicieli budynków dla oszacowania wartości, uwzględniając stan budynku, wartość użytkową i pospolitą.

6. Podatek od zabaw, rozrywek itp.

Pobieraono od każdej karty wstępu do kin, a mianowicie:

od 1. IV. 1927 r. do 31. VIII. 1927 r.	20 %
1. IX. 1927 r. do 14. XI. 1927 r.	30 %
15. XI. 1927 r. do 7. II. 1928 r.	40 %
8. II. 1928 r. do 14. II. 1928 r. z powodu strejku kiniarzy	
15. II. 1928 r. do 31. III. 1928 r.	35 %
1. IV. 1928 r.	25 %

zaś od wyświetlania filmów krajowych oraz od urządzeń będących na wyżynie artystycznej pobiera się tylko 10 % uiszczonej kwoty wstępu.

7. Ślaski Fundusz Gospodarczy.

Opłatę państwową na rzecz Śl. Fund. Gosp. pobrano w roku 1927:

a) od właścicieli nieruchomości (domów) opłaty od lokali wynajętych	740.159,93 zł.
zaś opłaty za lokale oddane w podnajem sublokatorom	49,935,57 „
b) opłaty od mieszkań własnych i służbowych . . . . , ,	34,501,64 „
c) od biletów wstępu do kinoteatrów . .	81.695,75 „
d) opłaty od samochodów osobowych . .	41.665,— „
	947.957,89 zł.

Powyższą sumę odprowadzono do Głównej Kasy Skarbowej na rachunek Śl. Fund. Gosp. po zatrzymaniu wynagrodzenia za spełniane przez Magistrat czynności 5 % czyli . . . . , , , 47,591,55 zł.

Liczba wpłacających wynosiła miesięcznie około 7.000.

Z powodu reorganizacji tutejszej administracji Śląskiego Fund. Gosp. od 1. I. 1928 r. zmniejszono personel dla załatwienia spraw bieżących z 9 na 2 siły i w ten sposób Magistrat ma przy 5 %-wem odszkodowaniu za czynności, nadwyżkę administracyjną, a nie jak poprzednio stratę.

Sejm Śląski zniósł ustawę obowiązującą do końca grudnia 1927 r. i wprowadził nową ustawę, w myśl której się pobiera opłaty:

a) od właścicieli nieruchomości (domów) za lokale wynajęte,

b) opłaty od mieszkań służbowych.

Bez znacznych zmian wpłynęły:

a) podatek gruntowy,

b) podatek szynkarsko koncesyjny,

c) podatek od przyrostu wartości,

d) podatek od zabaw i rozrywek,

e) podatek od ogłoszeń,

f) podatek od spadku i darowizn,

g) podatek od psów,

h) podatek hotelowy,

i) dodatek komunalny od świadectw przemysłowych.

MIEJSKA KASA OSZCZĘDNOŚCI.

Stan wkład. oszczęd. z lat poprzednich . .			621.024,49 zł.
W r. 1927 wpłynęło tyt. wkład. oszczęd.	4,889.350,16		
„ „ wypłacono „ „ „	1,686.346,66		
Pozostaje	3,203.003,50		
Odsetek za rok 1927 dopisano	68.383,58		
Nadwyżka wkład. oszczęd. w 1927 r. wynosi			3,271.387,08 zł.
Ogólny stan wkład. oszczęd. przy zamkn. 1927 r. wynosi . . . . . . , ,			3,892,411,57 zł.
Ilość kont depozytowych przy zamkn. roku 1926 wynosiła . . . . , , ,			410 sztuk
W roku 1927 założono nowych kont . . .			2410 „
razem:			2820 sztuk
W roku 1927 zlikwidowano kont			89 „
Pozostaje stan kont czyn. przy zamkn. 1927 r.			2731 sztuk

Odsetki od wkładów oszczęd. wpłaciła M. K. O. w 1927 r. następująco:

a) bez wypowiedzenia . .	4—6 %	rocznie
b) za mies. wypowiedzeniem	7 %	„
c) za kwart. „	8 %	„

Jak z powyższego wynika, uzyskała M. K. O. dzięki energicznej akcji propagandowej w roku 1927 — 2321 nowych kont oszczędnościowych, co stanowi nader pocieszający objaw rokujący jaknajlepsze widoki dla dalszego rozwoju Kasy Oszczędności.

Pozostałość z zaciągniętej w roku 1926 pożyczki w Pocztowej Kasie Oszczędności w Warszawie w wysokości 570.000 zł. wynosiła przy

zamknięciu tegoż roku	548.000,— zł.
Tytułem rat amortyzacyjnych przekazano P. K. O. w 1927 r. . . . . . , , ,	294,000,— „
Zatem reszta pożyczki wynosi:	254.000,— zł.

Wyżej wymienione kwoty stanowią kapitał obrotowy Miejskiej Kasy Oszczędności. Pozatem korzysta M. K. O. w miarę potrzeby z przyznanego jej redyskontu:

a) w Banku Polskim	500.000,— zł.
b) „ „ Gosp. Kraj. . . .	500.000,— „

Z tego kapitału obrotowego ulokowano:

a) w pożyczkach	hip.	1,804.188,—	zł.
b) „ „	weksl. . . .	985.194,—	„
c) „ „	pod zastaw. . .	9.200,—	„
d) „ „	rach. bież. . . .	594.648,—	„
e) „ „	komunalnych .	50.000,—	„
f) przejściowo w	bankach . . .	1,027.768,74	„

Z dniem 1. stycznia 1928 r. rozpoczęła M. K. O. z wypłatą zwaloryzowanych wkładów przedwojennych. Uchwałą Kuratorjum Miejskiej Kasy Oszczędności z dnia 6. XII. 1927 r. oraz Magistratu miasta Katowic z dnia 13. XII. 1927 r. przyznano wierzycielom waloryzację w wysokości 25 % przedwojennej wartości. Na cel ten przewidziano w budżecie M. K. O. za rok 1928 kwotę 600.000 zł. jako dodatek Gminy miasta Katowic.

W czasie od 1. I. — 31. III. 28 r. wypłaciła Kasa Oszczędności z własnych zasobów gotówkowych na 769 przedłożonych książeczek oszczędnościowych kwotę 146.041,03 zł.

Ogólna pretensja wierzycieli Kasy Oszczędności na 12565 zwaloryzowanych kont wynosi kwotę **753.609,46 zł.**

GŁÓWNA KASA MIEJSKA.

Budżet na rok 1927/28 jest wskutek rozporządzenia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego na całkiem innej podstawie zbudowany. Dotychczasowy system zamknięcia pojedynczych administracyj samych w sobie jak dotychczas, odpada. Sprawozdanie może być zatem przedłożone według dołączonego zamknięcia:

W roku obrachunkowym 1927/28 wynosi dochód budżetu **zwyczajnego** . .	15,841.250,02 zł.
zaś rozchód wynosi	13,073.605,90 „
pozostaje nadwyżka	2,767.644,12 zł.

Dochód budżetu nadzwyczajnego na rok 1927/28 wynosi . . .	1,763.367,— zł.
zaś rozchód wynosi . .	3,206.143,71 „
zatem wydano tu więcej	1,442.776,71 zł.
którą to sumę pokryto z nadwyżki budżetu zwyczajnego, tak iż faktyczna nadwyżka wynosi tylko . . . . ,	1.324.867,41 zł.

którą przejęto na rok następny.

Jak dołączone zestawienie wykazuje, została większa część działów budżetowych w rozchodzie przekroczona. Je-

żeli pomimo tego nadwyżka budżetu zwyczajnego wynosi jeszcze 2,767.644,12 zł., to nastąpić to mogło tylko dzięki nadzwyczaj wysokich wpływów podatkowych.

Wpływy w podatkach wynoszą:

a) **Udział w podatkach państwowych.**

1. Udział w podatku dochodowym . .	5,117.755,38 zł.
w budżecie przewidziano	3,500.000,— „
zatem więcej	1,617.755,38 zł.

b) **Dodatki do podatków państwowych.**

1. Dodatek do podatku gruntowego . .	17.668,74 zł.
2. „ „ „ przemysłowego .	2,161.319,51 „
3. „ „ „ od świadectw przemysłowych . .	214.556,77 „
4. „ „ „ od spożycia, zużycia i produkcji .	249.773,60 „
5. „ „ „ od patentów akcyzowych . . .	95.537,94 „
6. Udział w podatku od kopalń . . .	371.828,93 „
Razem:	3,110.685,49 zł.
w budżecie przewidziano:	2,064.000,— „
zatem więcej . . .	1,046.685,49 zł.

c) **Podatki samoistne.**

1. Podatek od zabaw	437,027,04 zł.
2. „ „ psów	83.134,28 „
3. „ hotelowy	96.141,50 „
4. „ od ogłoszeń	17.896,31 „
5. „ „ przyrostu wartości . .	102.310,43 „
6. „ „ nabycia nieruchomości .	115.956,88 „
7. „ budynkowy	647.988,20 „
8. „ szynkarsko-koncesyjny . .	12.051,— „
9. „ od spadków i darowizn . .	2.268,75 „
10. 5 % od poboru opłaty na fundusz gospod.	55.511,69 „
Razem:	1,570.286,08 zł.
w budżecie przewidziano:	1,325.000,— „
zatem więcej . . .	245.286,08 zł.

Zestawienie.

Udział w podatku dochodowym . .	1,617.755,38	zł.
Dodatki do podatków państwowych .	1,046.685,49	„
Podatki samoistne	245.286,08	„
Razem:	2,909.726,95	zł.

Więcej jak przewidziano wpłynęło:

1.	Udział w podatku dochodowym . .	1,617.755,38	zł.
2.	Dodatek do podatku gruntowego . .	12.668,74	„
3.	„ „ „ przemysłowego .	761.319,51	„
4.	„ „ „ od świadectw przemysłowych . .	14.556,77	„
5.	„ „ „ od spożycia i zużycia . . .	49.773,60	„
6.	„ „ „ od patentów akcyzowych . . .	36.537,94	„
7.	Udział w podatku od kopalń . . .	171.828,93	„
8.	Podatek od zabaw	137.027,04	„
9.	„ hotelowy . . . . . . ,	36.141,50	„
10.	„ od nabycia nieruchomości .	50.956,88	„
11.	„ budynkowy	47.988,20	„
12.	5 % od poboru opłaty na fundusz gospod.	30.511,69	„
	Razem:	2,967.066,18	zł.

Mniej jak przewidziano wpłynęło:

1.	Podatek od psów . . .	16.865,72	zł.		
2.	„ „ ogłoszeń . .	2.103,69	„		
3.	„ „ przyrostu wart.	22.689,57	„		
4.	„ szynkarsko-konces. .	12.949,—	„		
5.	„ od spadków i darow.	2.731,25	„	57,339,23	zł.

Zatem większy wpływ z ogólnych podatków jak wyżej podano . . . . . . 2,909.726,95 zł.

Przedsiębiorstwa komunalne.

1. Miejskie Zakłady Wodociągowe wykazują:

dochód	997.647,38 zł.		
rozchód	729.403,70 „		
pozostaje **zysk**		268.243,68	zł.

2. Rzeźnia miejska wykazuje:

dochód . . . . . . 737.475,16 zł.
rozchód . . . . . . 860.244,38 „

zatem **deficyt** 122.769,22 zł.

3. Teatr Miejski wykazuje:

dochód . . . . . . 26.559,11 zł.
rozchód . . . . . . 102.389,55 „

zatem **deficyt** 75.830,44 zł.

Pozostały deficyt w Rzeźni powstał wskutek rozbudowy tejże, deficyt teatru jest rokrocznie.

L. b.	Oznaczenie administracyj	Preliminowano: zł	Faktyczny dochód: zł
	Rozchód:		
1.	Dział I. Administracja ogólna . . .	2.696.841,53	3.612.615,74
2	„ II. Majątek komunalny	208.443,02	301.369,89
3.	„ III. Przedsiębiorstwa komunalne.	205.595,00	198.599,66
4.	„ IV. Spłata długów	233.540,83	173.781,89
5.	„ V. Drogi i place publiczne . . .	664.935,61	1.384.774,89
6.	„ Va. Pomiary i rozbudowa miasta	57.656,12	56.480,61
7.	„ VI. **Oświata.**		
	a) Szkolnictwo powszechne i wydatki przedszkolne . .	368,000,00	465.914,48
	b) wydatki pozaszkolne . .	167.200,75	182.315,16
	c) Szkolnictwo wydziałowe .	885.064,84	1.066.890,60
	d) Szkolnictwo średnie i ogólno-kształcące, szkolna pomoc lekarska i t. d.	729.068,05	876.792,85
8.	Dział VII. Kultura i Sztuka	230.000,00	181.291,00
9.	„ VIII. **Zdrowie Publiczne:**		
	a) Szpital miejski	293.329,22	608.275,83
	b) Szpital dla dzieci . . .	105.390,00	113.752,55
	c) Dozór sanitarny, zwalczanie gruźlicy, chorób weneryoznych, zwalczanie pijaństwa, opieka nad kalekami	257,052,56	386.815,59
	d) Kanalizacja	209.568,12	301.951,24
	e) Łaźnia Miejska	84.430,00	98.443,53
	f) Parki i ogrody	363.399,63	610.130,99
	g) Popieranie sportu i t. d. .	68.300,00	47.416,45
10.	Dział IX. **Opieka społeczna.**		
	a) Urząd opieki nad ubogimi.	601.340,28	798.249,97
	b) Opieka nad młodzieżą .	80.108,32	110.812,31
	c) Urząd dobroczynności . .	169.166,00	289.829,24
	d) Opieka nad inwalidami .	30.500,00	23.250,15
	e) Opieka nad bezrobotnymi.	31.500,00	20.940,55
	f) Urząd pośrednictwa pracy	14.250,00	42.778,16
11.	Dział X. Popieranie przemysłu i handlu	84.688,56	119.056,89
12.	„ XI. Popieranie rolnictwa.		
13.	„ XII. **Bezpieczeństwo uliczne:**		
	a) Miejski Urząd Policyjny .	81.897,59	108.694,97
	b) Policja budowlana . . .	49.906,28	66.433,31
	c) Straż pożarna	291.690,35	322.656,48
	d) Oświetlenie ulic	259.000,00	310.620,32
14.	Dział XIIa. Świadczenia na rzecz związków komunalnych.		
15.	Dział XIII. Różne	231.137,34	192.670,60
	Budżet zwyczajny . . .	9.753.000,00	13.073.605,90
16.	**Wydatki nadzwyczajne**	3.075.700,00	3.206.143,71
	Budżet nadzwyczajny . .	3.075.700,00	3.206.143,71
	Przedsiębiorstwa komunalne:		
17.	Zakłady Wodociągowe	1.018.129,00	997.647,38
18.	Rzeźnia	748.100,00	1.195.762,43
19.	Teatr	130.500,00	102.389,55
	Budżet przedsiębiorstw. .	1.896.729,00	2.295.799,38

L. b.	Oznaczenie administracyj	Preliminowano: zł	Faktyczny dochód: zł
	Dochód:		
1.	Dział I. Majątek komunalny	745.407,94	3.477.093,40
		Uwaga: W sumie tej znajduje się przejęta nadwyżka z r. obrach. 1926 w wys. 2.719.389,00 zł.	
2.	„ II. Przedsiębiorstwa komunalne.	454.929,00	508.206,27
3.	„ III. Subwencje i dotacje . . .	494.645,25	371.155,25
4.	„ IV. Zwroty	111.200,00	184.402,30
5.	„ V. Opłaty administracyjne . .	78.183.00	66.681,46
6.	„ VI. **Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego:**		
	a) Drogi, place i pomiary. .	14.500,00	9.973,25
	b) Zakłady szkolne	225.550,00	485.928,97
	c) Parki i ogrody	62.700,00	18.864,07
	d) Szpital miejski	210.910,00	355.096,83
	e) Szpital dziecięcy	44.000,00	40.492,87
	f) Kuchnie mleczne, Urząd Zdrowia i opieka nad młodzieżą	37.000,00	58.137,14
	g) Kanalizacja	82.000,00	76.344,73
	h) Czyszczeni ulic i tabór .	52.526,00	44.243,55
	i) Łaźnia miejska	84.200,00	105 820,75
	k) Straż pożarna i różne . .	18.200,00	26.754,47
7.	Dział VII. Dopłaty	138 035,40	123.816,88
8.	„ VIII. Udział w podatk. państw. dochod.	3.500.000,00	5.117.755,38
9.	„ IX. Dodatki do podatk. państw.	2.064.000,00	3.110.685,49
10.	„ X. Podatki samoistne	1.325.000,00	1.570.286,08
11.	„ XI. Różne	10.013,41	89.510,88
	Budżet zwyczajny	9.753.000,00	15.841.250,02
12.	**Dochody nadzwyczajne**	3.075.700,00	1.763 367,00
	Budżet nadzwyczajny . .	3.075.700,00	1.763.367,00
	Przedsiębiorstwa komunalne:		
13.	Zakłady Wodociągowe	1.018.129,00	997.647,38
14.	Rzeźnia	748.100,00	1.195.762,43
15.	Teatr	130.500,00	102.389,55
	Budżet przedsiębiorstw . .	1.896.729,00	2.295.799,36

W powyższym sprawozdaniu przedstawiłem Panom najważniejsze wydarzenia z działalności administracyjnej za rok 1927/28.

Perspektywy na rok 1928/29 przedstawiają się następująco:

Zaciągnięta od Skarbu Śląskiego pożyczka amerykańska w wysokości 9,350.000,— zł. zużytkowaną będzie na cele inwestycyjne. Za pomocą pożyczki tej zrealizuje miasto szereg projektów budowlanych, m. in. projekt budowy nowego szpitala, szkoły powszechnej, gmachu administracyjnego i hali targowej. Przy tych inwestycjach znajdą setki rzemieślników i robotników zatrudnienie, co się też przyczyni do dalszego spadku liczby bezrobotnych.

Z drugiej strony odsetki i spłaty roczne pożyczki amerykańskiej stanowić będą dość poważne pozycje w budżecie. Mimo to jest nadzieja, że przy dalszej oszczędnej gospodarce również i w przyszłym roku budżetowym miasto będzie mogło swem zadaniom sprostać.

DR. KOCUR,
I-szy burmistrz.